

BÁTHORI ISTVÁN
KÖZÉPISKOLA ÉS SZAKISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAM
(NEVELÉSI PROGRAM)

Érvényes: 2011. szeptember 01-től

Tartalomjegyzék

1. A pedagógiai gondolkodás új elvei, színterei és módszerei az európai gyakorlatban.....	4
1.1. Új pedagógiai megközelítések és értelmezések az európai oktatás gyakorlatában.....	4
1.2. A rugalmas, alkalmazkodó oktatás hazai jellemzői és kívánatos irányai.....	4
1.3. Az alkalmazandó és követendő módszerek az új pedagógiai felfogás érvényesítésében	5
2. Az iskola adatai	5
3. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	8
3.1. Alapelveink.....	8
3.2. Általános célok, feladatok, eszközök, eljárások	8
3.3. Speciális célok.....	9
3.3.1. Az iskolában folyó szakképzés céljai	9
3.3.2. A korszerű szakemberképzés fontos elemei	10
4. Személyiségfejlesztés, tehetséggondozás, közösségfejlesztés.....	10
4.1. Személyiségfejlesztés	10
4.2. Tehetséggondozás	10
4.3. Közösségfejlesztés	11
5. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek	11
6. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	12
7. Gyermekek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	13
8. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység valamennyi képzési formában	13
9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	15
10. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke, valamint kiválasztásának elvei	16
11. A tanulók és az iskolai pedagógusok együttműködésének formái, az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei.....	22
12. A Báthori István Középiskola és Szakiskola egészségnevelési, egészségfejlesztési programja.....	23
12.1. Egészségnevelés	23
Egészségfejlesztő team létrehozása	24
12.2. Az egészségnevelés alapjai, célja.....	24
12.3. Az egészségnevelés iskolai területei.....	24
12.4. Az egészségnevelés színterei	25
12.5. Módszerek	25
12.6. Mindennapos iskolai testedzés-program	25
12.7. A nappali tagozatos diákok fizikai állapotának mérése	26
13. A környezeti nevelési program.....	27
13.1. Törvényi háttér.....	27

13.2. Helyzetkép.....	28
13.3. Erőforrások.....	28
13.4. Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok.....	29
13.4.1. Általános célok, értékek.....	29
13.4.2. Pedagógiai célok.....	29
13.4.3. Konkrét célok és feladatok.....	29
13.5. Tanulásszervezési és tartalmi keretek.....	30
Tanórai keretek.....	30
Hagyományos tanórai foglalkozások.....	30
13.6. A tantárgyak lehetőségei.....	30
Tanórán kívüli foglalkozások.....	33
13.7. Módszerek.....	33
13.8. Az iskolai környezet.....	34
13.9. Kommunikáció.....	34
13.10. Minőségbiztosítás / minőségellenőrzés.....	34
13.11. Továbbképzések.....	35
14. Fogyasztóvédelmi oktatással kapcsolatos feladatok.....	35
14.1. Jogi háttér.....	35
14.2. A fogyasztóvédelmi oktatás célja.....	36
14.3. A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei.....	36
14.4. A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban.....	37
14.5. Módszertani elemek.....	37
15. A Báthori István Középiskola és Szakiskola esélyegyenlőségi terve.....	39
15.1. Helyzetelemzés.....	39
15.2. A Intézkedési terv célja.....	39
15.3. Kötelezettségek és felelősség.....	39
15.4. Akcióterv és megvalósítás.....	40
15.5. Monitoring és nyílvanosság.....	40
15.6. Konzultáció és visszacsatolás.....	41
15.7. Szankcionálás.....	41
16. A működés szabályozásának jogi háttere.....	41

„A jó közoktatás valódi haszna nem azok az ismeretek, amelyeket a gyermek elsajátít, hanem a műveltség, amit értelmi felfogása ezekből kialakít.”
(LA PLAY)

1. A PEDAGÓGIAI GONDOLKODÁS ÚJ ELVEI, SZINTEREI ÉS MÓDSZEREI AZ EURÓPAI GYAKORLATBAN

1.1. Új pedagógiai megközelítések és értelmezések az európai oktatás gyakorlatában

Az európai fejlődés folyamatában az oktatás az utóbbi években fokozatosan felértékelődött, s jelentősége változatlanul növekszik. Vezető tudósok egy új minősítést alkottak: az oktatást rejtett kincsnek nevezik, amelyet felszínre kell hozni, és kamatoztatni kell.

Új értelmezési keretben jelenik meg az egész életen át tartó tanulás igénye és lehetősége, amelyet a gyorsan változó gazdasági viszonyok követelnek meg. A hagyományos oktatási szervezetek és formák fokozatosan oldódnak, a szabad munkavállalás szükségleteit szolgáló nyitottság egyre jobban gyakorlattá válik. A piac, a kívülről támasztott szükséglet új szabályozó erőként lépett be az oktatási rendszerbe. Az új típusú értékrendszer fontos eleme az "eladható tudás". A tudás megtérülő beruházásnak minősül, amelyért érdemes szellemi és anyagi áldozatot hozni. Új pedagógiai felfogás, hogy mindenki számára biztosítani kell az iskolarendszeren belül vagy kívül egy "második esélyt" az érvényesüléshez. A kialakuló új viszonyokat Európa-szerte kognitív tárgynak tekintik, ahol a szellemi tevékenység felértékelődik, az érvényesül jobban, aki többet tud, és azt tudja, ami az életrészesben és társadalmi szituációban anyagiakra váltható.

Oldódik a diplomák, bizonyítványok értelmezésére vonatkozó merev szabály is. Nem önmagában a diploma és bizonyítvány, hanem a megszerzett tudás értéke minősíti a hallgatót, tanulót. A diplomát, bizonyítványt tehát a piaci viszonyok mérik. Ezek a modern, információs társadalomban törvényszerű és szükségszerű jelenségek, s az egyén és társadalom kapcsolatában megkerülhetetlen folyamatok.

1.2. A rugalmas, alkalmazkodó oktatás hazai jellemzői és kívánatos irányai

Kiindulópontként azt a tételt kell elfogadnunk és követnünk, hogy egy oktatási formában megszerzett bizonyítvány nem adhat egész életre szóló útlevelet. Szakítani kell azzal a korábbi felfogással is, hogy az oktatási intézmény intellektuális "daráló", s mindenkinek mindenhol ugyanazt kell, hogy nyújtsa.

A korszerűen tervezett oktatás folyamatosan kell, hogy építsen az új szükségletekre, és a hagyományos ismeretkörök mellett, új szükségleteket kell, hogy szolgáljon. Ma az tekinthető modern képzésformának, amely felvállalja a számítástechnikai ismeretek tanítását, az alapvető közgazdasági, menedzseri ismeretek elsajátíttatását, bevezeti a tanulókat a természeti-környezeti ismeretek kultúrájába, és megismerteti az érdeklődőket az alapvető technikai ismeretekkel, például a gépjármű kezelésének, és vezetésének alapvető követelményeivel. Ezek korunkban a mindennapos tevékenységek részeivé válnak.

Az iskolának egyre inkább olyan anyagot kell tanítania - a hagyományos értékek mellett - ami holnap alkalmazható és "eladható" ismeret.

Mindezt úgy kell tennie, hogy utat nyisson a továbbképzéshez, felkínálja a „második esélyt”, a továbblépés lehetőségét is. Egyre inkább tért hódító modul az intézmény, amely a középfokú műveltség mellett a főiskolai képzés egyes feladatait is vállalja.

Mindezeknek az új igényeknek megfelelő oktatás eredményesen szolgálhatja az esélyegyenlőség megvalósulását a felnőttkorban.

Az iskola új szerepe abban is megnyilvánul, hogy az eredményes oktatás érdekében új kapcsolatokat épít ki a munkahelyekkel, a foglalkoztatási közeggel, s ennek eredményeképpen a munkahely egyre inkább kiemelt oktatási helyszínné válik.

Az új feladatok felvállalásának teljesítését, eredményességét kellően szolgálhatja a motiváció új értelmezése, a tanuló hatékonyabban és eredményesebben tanul, ha annak értelmét és hasznát látja.

Megítélésünk szerint iskolai modellünk a felvállalt pedagógiai küldetésben érvényesíti ezeket a követelményeket, s megfelel az egyre jobban elterjedő európai modellnek.

1.3. Az alkalmazandó és követendő módszerek az új pedagógiai felfogás érvényesítésében

A statisztikai szemléletű megítélés egyre jobban elveszíti a jelentőségét a bizonyítványok, oklevelek minősítésében. A munkáltatók egyre jobban a bizonyítványok mögött lévő tudást fogják értékelni és honorálni.

A tanulás módszertani összefüggésében a tanulóktól is új magatartást kíván. Folyamatosan a szükségletek felismerésére, kell nevelni tanulóinkat, s fokozatosan ki kell fejleszteni bennük az önszabályozás, a saját sorsukért való felelősség igényét.

El kell sajátítani tanulóinkkal az új életvezetési technikát, fel kell készíteni őket a modern piaci viszonyok értelmezésére, a felhasznált lehetőségek célszerű kihasználására, hogy ne legyen kiszolgáltatott a tanuló a változó folyamatokban.

Jobban ki kell használni a felnőttkorban kínálkozó előnyöket, az élettapasztalatokat a hatékonyabb tanulás érdekében. A felnőttkorban az érdekltség és a társadalmi tapasztalat megsokszorozza a tanulói teljesítményeket.

Kívánatos egy új tanári - tanulói viszony meghonosítása is, amelyben a hagyományokkal szakítva nem a kiszolgáltatottság, hanem a kölcsönös érdek és előny a motiváló erő. Egyre jobban meghatározó pedagógiai elv lesz a kölcsönös előny, s a hatékonyabb oktatás minőségi mércéje.

A Báthori István Középiskola és Szakiskola pedagógiai gyakorlatában megtalálhatók azok az új lehetőségek, amelyek eredményesen szolgálhatják a nyitottságot, és kellő mértékben közelítenek a kívánatos és célszerű európai oktatási gyakorlathoz.

2. AZ ISKOLA ADATAI

Az intézmény neve: Báthori István Középiskola és Szakiskola

Az intézmény OM azonosítója: 200 680

Az intézmény típusa: többcélú intézmény, összetett iskola (gimnázium, szakközépiskola, szakiskola).

Tagozatai: a tanórai foglalkozás munkarendje esti oktatás, illetve a szakiskolai felzárkóztató oktatás nappali rendszerben.

Az intézmény székhelye: 4371, Nyírlugos, Debreceni út 2.

Az intézmény tagintézményei:

Békés megye

Báthori István Középiskola és Szakiskola Csorvási Tagintézmény

5920 Csorvás, István király út 34.

5920 Csorvás, Petőfi S. u. 12.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Dévaványai Tagintézmény

5510 Dévaványa, Vörösmarty u. 6-8.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Füzesgyarmati Tagintézmény

5225 Füzesgyarmat, Széchenyi út 2.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Kondorosi Tagintézmény

5553 Kondoros, Iskola út 2/6.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Körösladányi Tagintézmény

5516 Körösladány, Weckheim u. 5.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Medgyesegyházi Tagintézmény

5666 Medgyesegyháza, Luther u. 7.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Nagyszénási Tagintézmény

5931 Nagyszénás, Táncsics út 24/1.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Vésztői Tagintézmény
5530 Vésztő, Vörösmarty u. 1-7.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Báthori István Középiskola és Szakiskola Borsodnádasi Tagintézmény
3761 Borsodnádasi, Köztársaság út 11.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Diósgyőri Tagintézmény
3532 Miskolc, Rácz Ádám u. 54-56.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Ongai Tagintézmény
3562 Onga, Görgey A. u. 2.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Miskolci Tagintézmény
3529 Miskolc, Szilvás u. 38.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Pálházi Tagintézmény
3994 Pálháza, Vásártér út 13.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Sajókazai Tagintézmény
3720 Sajókaza, Ady e. u. 2.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Szendrői Tagintézmény
3752 Szendrő, Petőfi tér 1-3

Báthori István Középiskola és Szakiskola Tarcali Tagintézmény
3915 Tarcali, Árpád u. 2.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Tiszalúci Tagintézmény
3565 Tiszalúc, Széchenyi út 6.

Hajdú-Bihar megye

Báthori István Középiskola és Szakiskola Ebesi Tagintézmény
4211 Ebes, Széchenyi tér 5.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Egyeki Tagintézmény
4069 Egyek, Fő tér 1-3

Báthori István Középiskola és Szakiskola Hosszúpályi Tagintézmény
4274 Hosszúpályi, Szabadság tér 30

Báthori István Középiskola és Szakiskola Mikepércsi Tagintézmény
4271 Mikepércs, Nagyváradi u.1

Báthori István Középiskola és Szakiskola Nádudvari Tagintézmény
4181 Nádudvar, Fő u. 133.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Nyírábrányi Tagintézménye
4264 Nyírábrány, Iskola u.8

Báthori István Középiskola és Szakiskola Sárrétudvari Tagintézmény
4171 Sárrétudvari, Erzsébet u.1.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Vámospércsi Tagintézmény
4287 Vámospércs, Iskola u. 1.

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Báthori István Középiskola és Szakiskola Tiszafüredi Tagintézmény
5350 Tiszafüred, Fő u. 2.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Báthori István Középiskola és Szakiskola Máriapócsi Tagintézmény
4326 Máriapócs, Kossuth tér 10.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Nagyhalászi Tagintézmény
4485 Nagyhalász, Arany János u.9.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Nyírteleki Tagintézmény
4461 Nyírtelek, Petőfi Sándor u.42.

Báthori István Középiskola és Szakiskola Záhonyi Tagintézmény
4625 Záhony, József A. út 36.

Az intézmény működési területe: országos beiskolázású

Az intézmény jogállása: önálló jogi személy

Az intézmény gazdálkodása:

Részen önállóan gazdálkodó, az előirányzata felett részjogkörrel rendelkezik, bér gazdálkodás tekintetében önálló. A gazdálkodással kapcsolatos feladatokat a SZILTOP Nonprofit Kft. gazdasági csoportján (2011 Budakalász Erdőhát u.84.) keresztül látja el, külön megállapodásban foglaltak szerint.

Az intézmény alaptervékenysége:

80.42. Máshová nem sorolt felnőtt- és egyéb oktatás

Az intézmény tevékenységei, TEAOR számjai:

80.10. Alapfokú oktatás, felzárkóztató oktatás

80.21. Általános középfokú oktatás (esti tagozaton 9-12. évfolyam)

80.22. Szakmai középfokú oktatás (esti tagozaton 13-14. évfolyam)

Iskolai szakképzés (szakmai elméleti képzés)

Iskolai szakképzés (szakmai gyakorlati képzés)

Felzárkóztató oktatás (nappali tagozaton 9-10. évfolyam)

Pedagógiai szakmai feladatok: minőségfejlesztés, minőségirányítási feladatok

pedagógiai szakmai szolgáltatások igénybevétele

80.42. Máshová nem sorolt felnőtt- és egyéb oktatás

Oktatott OKJ szakmák:

54 481 04 0010 5401 Gazdasági informatikus

54 481 04 0010 5405 Műszaki informatikus

54 345 02 0000 0000 Logisztikai ügyintéző

54 346 01 0010 5402 Iskolatitkár

54 346 01 0010 5403 Ügyintéző titkár

52 341 04 1000 0000 Kereskedelmi ügyintéző

52 342 01 0000 0000 Marketing-és reklámügyintéző

52 344 01 0000 0000 Pénzügyi –számviteli ügyintéző

52 343 05 0010 5202 Vámügyintéző

52 343 05 0010 5201 Jövedéki ügyintéző

54 321 01 0010 5403 Újságíró I.

Az iskola vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Az iskola a SZILTOP Nonprofit Kft (székhelye: 2011 Budakalász, Erdőhát u. 84.) fenntartásában, és felügyelete alatt működő nevelési-oktatási intézmény.

3. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

3.1. Alapelveink

Az előképzettségben, végzettségben, motiváltságában, lehetőségeiben rendkívül heterogén tanulóközösség okán és fejlesztésük érdekében az iskolában olyan légkört kívánunk megteremteni, ahol

- a nyitottság nemcsak a fogadókészséget jelenti, hanem a lehetőséget, elérhetőséget is a szervezett oktatásba való bekapcsolódásra, az iskola nem passzív fogadója a jelentkezőknek, hanem törekszik megérinteni a szociális, szocializációs nehézségek, hátrányokból eredő eltérő életvitel, demotiváltság által akadályozott rétegeket, egyéneket, ezért az iskolát visszük közel a tanulóhoz, lakóhelyéhez, munkahelyéhez;
- a segítségnyújtás a nevelő magatartásának egyik fő attitűdje;
- a tanuló/hallgató életkortól, életútjától függően differenciáltan kap támogatást a szociálisan értékes, de egyénileg is eredményes konstruktív életvezetés megalapozásához és/vagy korrekciójához,
- a nevelőtestület elkötelezett, módszereiben és eszközeiben felkészült az egész életen át tartó tanulás igényének kialakítására,
- külön figyelmet kap a szabad munkavállalás szükségleteit kielégítő oktatás- és tanulásszervezés,
- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk, mint az eredményes tanár-diák együttműködés alapfeltételét,
- tanár-diák viszony meghatározó pedagógiai elve a kölcsönös érdeken és előnyön nyugvó motiváló erő,
- az előzetes ismeretek és tapasztalatok felszínre hozása és fejlesztése érdekében életkori sajátosságaikhoz, élettapasztalatukhoz, élethelyzetükhöz adekvát tanulási-tanítási folyamatot szervezünk.

Ezen alapelvek mentén iskolánkat arra szerveztük, hogy tanulóinknak megteremtjük az

- az érettségi,
- a középfokra alapozott szakképzés,
- a felsőfokú továbbtanulás,
- a munkaerő-piacon történő előnyösebb elhelyezkedés lehetőségét.

3.2. Általános célok, feladatok, eszközök, eljárások

A tudás, készségek, képességek az egyén életében akkor működnek hatékonyan, ha mindezt egy határozott értékrend fogja össze. Ezért kiemelten kezeljük az érték közvetítést, amely magába foglalja a testi, lelki és szellemi értékeket az individuális, ill. a tolerancia és az alkalmazkodóképesség értékeit a közösség szempontjából.

Célunk, hogy felébbresszük tanulóinkban az önálló értékrend kialakításának igényét, fejlesszük a felelős döntésképeség és tolerancia személyiségbeli alapjait.

A tantárgyi és a tantárgyak közötti tartalmak, ismeretek tág lehetőséget kínálnak az önálló értékrend, a felelős döntésképeség és tolerancia személyiségbeli alapjainak kialakításához és/vagy stabilizálásához.

Feladatunk, hogy teret, mintát és módszert adjunk az önálló vélemények, érvelések kifejtésének, ütköztetésének, hogy a múltból a jelenbe vezető kérdések megismerése segítse a jelenkor politikai, gazdasági, társadalmi jelenségeinek megértését.

A történelem és a hozzá kapcsolódó műveltségterületek e célok eléréséhez a szükséges tartalmat közvetítenek. A múlt sorskérdéseiben mai életünk problémái is megjelenhetnek. Elemzésük, megértésük megerősítheti az egyént a társadalomért, a kisebb közösségekért, az önmagáért vállalt felelős magatartásban. Feladatunk olyan kritikai szemléletmód kialakítása, amelynek segítségével a jelenben és a múltban is képes az összefüggések az alternatívák meglátására és értékelésére.

A tantárgyi kereteken kívül a szervezett és spontán tevékenységek során – színházlátogatás, csoportprogramok, - is folyamatos feladata a pedagógusnak, hogy megerősítse a pozitív megnyilvánulásokat. Fontos, hogy a véleményekben tárgyszerűség, a megalapozottság is helyet kapjon, és a vélemény megformáltsága minél magasabb színvonalú legyen.

A felnőtt ember mindennapjaihoz tartozik a sajtó, a rádió és televízió által kínált kultúra fogyasztása, ezért kapott fő hangsúlyt az oktatás tartalmában a tömegkommunikáció tanítása.

Célunk, hogy tanulóink rendelkezzenek az önálló ismeretszerzés igényével és eszközeivel, alakuljon ki vágyuk a magasabb műveltség megszerzésére, a folyamatos és igényes „kultúrafogyasztásra” mindennapjainkban.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket, az élethosszig tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.

Feladatunk a tanulás tanítása: A felnőttoktatásban a tanulástechnikák fejlesztése a felnőttképzés sikerének alapja. A tantervben ezért kap fontos helyet a tanulásmódszertan, ill. az önfejlesztés, és a könyvtárismerettel párhuzamosan a rendszerezés képességének fejlesztése.

Tantárgyanként és általában kialakítani, fejleszteni kell az információk, ismeretek forrásaihoz való hozzájutás, az információk, ismeretek feldolgozása, rögzítés (jegyzet, vázlat készítés) elemzés, összegzés, lényegkiemelés eljárásaihoz, alkalmazásához szükséges készségeket, képességeket.

A tagozat jellegétől és évfolyamtól függően (szakiskolában meghatározóan) hangsúlyos szerepet kap a tanulás-tanítási folyamatában a tanulásirányítás; az önálló ismeretszerzésre, felkészülésre, a folyamatosan mélyebb és átfogóbb egyéni feladatok elvégzésére való képesség kialakítása.

A személyre szabott tanulási stratégiák kidolgozását, ami nem csak osztályfőnöki feladat, hanem csoport/osztályt tanító minden pedagógus feladata.

Célunk, hogy önfegyelmel, önismerettel, konvertálható ismeretekkel rendelkező hallgatókat bocsássunk ki, akik megállják a helyüket az új kihívásokat hozó világban, rendelkeznek olyan önfejlesztő aktivitással, amely képessé teszi őket munka világába való belépésre és sikeres továbbépítésre, a kudarcok kezelésére, továbbtanulásra, folyamatos önfejlesztésre.

Feladatunk, tagintézményenként a tanuló-összetételhez, helyi sajátosságokhoz, adottságokhoz, adekvát pedagógiai hatásrendszer kialakítása és működtetése, amely az önfejlesztő mechanizmusokat a magatartás- és személyiségformálással folyamatosan támogatja.

A munkarendből eredően az iskolában töltött rövid idő szükségessé teszi, hogy a feladatunkhoz –a tagintézmények helyi sajátosságainak és a pedagógusok szakmai önállóságának sérelme nélkül – kiemelten kezeljünk néhány tevékenységet:

- feladat-meghatározás, az önálló feladatok folyamatos és differenciált növelése,
- folyamatos értékelés, visszajelzés, megerősítés, szokásformálás,
- tanulói önértékelés, közösségi értékelés,
- önálló tanulói feladatok értékelése, ellenőrzése.

3.3. Speciális célok

3.3.1. Az iskolában folyó szakképzés céljai

A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő és gyorsan alkalmazkodó szakemberek képzése, akik mindemellett, hogy kielégítő *általános műveltséggel* és *nyelvismerettel* rendelkeznek, *teljesítményképes munkavégzésre* és felsőfokú tanulmányokra egyaránt alkalmasak.

A tanulóknak fokozatosan alkalmassá kell válniuk a realitás megfigyelésére, a gondolatok és a fogalmak elemzésére, összerendezésére, a racionális gondolat-menet kialakítására. Így lesz képes a tanuló önálló ítélet és *önálló vélemény*-alkotásra.

Kiemelt figyelmet szánunk a kifejezés és a *kommunikáció* írott, beszélt és képi módjaira. A tanulóknak meg kell szerezniük az *önálló munkavégzés* képességét akár egyedül, akár csoportokban dolgoznak. Az iskolában végzett munka alakítsa ki a tanulóknak a munka iránti felelősségtudatot, a munka személyes jellegét. Ezt szolgálja az ismeretszerzés folyamatában megszerzett tudásanyagának, az újnak a régiben való integrálása, az ismeretek mindig magasabb szinten való alkalmazása. Ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy a tanulók kapjanak tág teret aktivitásukra és egyéb *tanulási képességeik fejlesztésére*. A diákokat tehát abban szeretnénk támogatni, hogy tanulmányaik során alakítsák ki saját munkamódszereiket, a lényeges és lényegtelen közötti különbségtétel képességét, a különböző tantárgyi feladatok végrehajtásával pedig *kreatív munka végzését* valósítsák meg.

Célunk a továbbtanulásra való felkészítés is. Legjobb képességű, végzős tanulóink olyan felsőoktatási intézménybe pályázhatnak esélyel, ahol üzleti, gazdasági szemléletre van szükség.

3.3.2. A korszerű szakemberképzés fontos elemei

Az iskola kötelessége, hogy mindig a *legkorszerűbb ismereteket* közvetítse diákjainak.

Az iskola jelentős szerepet vállal a régió felnőttoktatásában, így annak gazdasági életében is, meghatározó a gazdaság szereplőivel (vállalkozások, gazdasági kamarák, szakmai szervezetek, munkaügyi központ) való *együtműködés* azért, hogy követhető legyen a változó igény, ugyanakkor a képzés korszerűsítéséhez támogatókat szerezzen és segítsen a végzetek elhelyezkedésében.

Iskolánk fontos feladatot vállal:

- egyrészt: a megbízhatóan, pontosan, kitartóan, szorgalmasan dolgozni tudó ember nevelésében,
- másrészt: kialakítja a tanulóknak a tulajdonosi szemléletet, a vállalkozás, a kreativitás, az élet változó feltételeihez való alkalmazkodás képességét.

4. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS, TEHETSÉGGONDOZÁS, KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A személyiségfejlesztés, tehetséggondozás és közösségfejlesztés egymásra épülő, egymást erősítő és átható folyamatok. A pedagógiai tevékenység részterületeként szintereik érintkeznek vagy egybeesnek, ezek hatókörében és a célokhoz igazított módszerekben mutatkozik eltérés.

4.1. Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztés önismereten alapuló, az egyéni lehetőségek és gátak feltárására épülő folyamat, amelynek során az egyéniség sajátos erényei és képességei megerősítést nyernek. Ez a folyamat módot a hibák korrigálására, a hiányzó képességek megszerzésére is. Mindennek eredményeképpen alakul ki a belső személyi autonómia, az érett személyiség.

A személyiségfejlesztés minden pedagógus feladata és célja, fokozottabb szerep jut azonban a folyamatban az osztályfőnöknek. Az ő tevékenységében nagyobb szerepet kap az egyes tanulóra vonatkozó személyes odafigyelés és törődés.

A személyiségfejlesztés végső célja az érettségét bizonyító, dönteni tudó és döntéseiért felelősséget vállaló személyiség, amelynek főbb jegyei az alábbiakban foglalhatók össze:

- Gazdag, sokoldalú ismeretanyaggal rendelkezik, azt tudatosan, produktívan alkalmazza
- Önismeretének és önépítő képességének birtokában saját magát és környezetét harmóniába rendezi, érdekeit együtműködésre képesen, felelősen érvényesíti
- Életstratégiájában a közösségi szabályok működtetéséhez szükséges - azaz a jogok érvényesítésének és a kötelességek tudomásulvételén alapuló szemlélet érvényesül.

A személyiségfejlesztés első lépése a tanuló minél teljesebb megismerése, az egyénre méretezett módszerek megtalálása. Ennek alapján szükséges a mentálhigiénés feltételek kialakítása, úgymint : önismeretre való igény és képesség, az önbizalom és az önkritika helyes arányának, illetve a tanuláshoz szükséges akarat tulajdonságok – rendszeresség, igényesség, koncentráció-készség – kialakítása, majd erre építve az ehhez szükséges tulajdonságjegyek tudatosítása. Fontos továbbá a kultúrált közéleti magatartásra nevelés is.

4.2. Tehetséggondozás

A tehetséggondozás a személyiségben lévő adottság, különleges képesség személyiségfejlesztési folyamatba illeszkedő, ugyanakkor differenciált és hatványozott kibontása.

Szinterei:

- Csoportbontás
- Egyéni foglalkozás
- Felkészítés tanulmányi versenyekre

4.3. Közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés a személyiségfejlesztéshez és tehetséggondozáshoz kapcsolódó feladat, amelynek célja az egyén érdekeinek és közvetlen környezetének, illetve a társadalom elvárásainak harmóniába helyezése.

A közösségfejlesztés alappillére: az osztályközösség. A közösségformálás szempontjából kulcsszerepe van az osztályfőnöknek, továbbá fontos szerep hárul az osztályt képviselő DÖK tagokra is. Az osztályfőnöki órák célzott programjait egyéb rendezvények egészítik ki, amelyek erősítik a közösség összetartozását, ilyenek pl.: osztálykirándulások, klubdelutánok, színházlátogatások.

Leginkább azonban a hagyományok léte és ápolása követhet az iskola iránt elkötelezett diákokat.

5. BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Komplex személyiség és magatartásfejlesztő pedagógiai programunkban azokat a pontokat igyekszünk megtalálni és megragadni, ahol a nevelődésben, nevelhetőségben és az életvitelben - eddigi tapasztalatunk alapján a legnagyobb gondok adódhatnak:

- az önismeret-önfejlesztés
- társismeret, társas kapcsolatok
- a lelki egészség kialakítása, megőrzése
- kudarcátírás/kezelés
- a beilleszkedés

Elsődlegesen a személyiség belső pszichikus világát, önkibontakozásra és önfejlesztésre való egyedi készségeit fejlesztjük.

- A lelki egészség kifejlődését, karbantartását és megőrzését segítő értékrend megalapozása, mentálhigiénés szemléletű fejlesztése, bevezetés az értékek szerinti életgyakorlat formálásába.
- A magatartásszabályozás és egyéni „életépítés” befolyásolása az erkölcsi értékek bemutatásával, vonzóvá tételével.
- Pozitív értékek és normaközvetítés, erkölcsi nevelés.

A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- A nívócsoportos oktatás;
- A felzárkóztató órák;
- A felzárkóztató foglalkozások;
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

Az egyén fejlesztésének területei:

Célul fogalmazzuk meg, hogy nevelő-oktató munkánk során tanulóink

- reális önértékelésre és önismeretre,
- harmonikus életvitelre legyenek képesek és
- a munkaerő piacon sikeresen tudjon megjelenni, jelen lenni.
- a szakiskolai felzárkóztató oktatásból kikerülő diákjaink a társadalom elfogadott tagjaivá váljanak

Ennek érdekében a következő önfejlesztő, magatartás és tevékenységformák kialakítására van szükség:

- intellektuális - művelődési tevékenység,
- esztétikai tevékenység
- az egészséges életmód normáit követő magatartás

A személyiségformálás folyamatában tovább szeretnénk erősíteni a következő személyiségjegyeket: egészséges önbizalom, munkaszeretet, igényesség önmagukra, környezetükre, helyes értékrend, humánus, tisztelet, tolerancia, a másság elismerése, alkalmazkodóképesség, segítőkészség, nyitottság, kompromisszumkészség.

Célunk, hogy tanulóink a kívánt magatartásformákat autonóm módon, személyiségük belső feltételrendszere által determináltan hajtsák végre. Minél többen találják meg a fizikum, az értelem és az érzelem harmóniáját.

Iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata, hogy **a tanulók személyiségét** a különféle iskolai tevékenységek megszerzésével **széleskörűen fejlessze**.

Az iskolában oktató pedagógusok a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók **motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálását**.

Kiemelt feladataink:

- A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása, a kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.
- A kitartás, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.
- Az emberek által végzett munka értékeinek tudatosítása.
- A közösségben kialakuló normák, deklarált vagy latens szabályok, elvárások közös célt, értékrendet és biztonságot adnak az egyénnek. Egy közösség ereje sokszorosan lehet az egyéni teljesítmények összességének, a jó munkamegosztás még fokozhatja hatékonyságát. Segíti az egyént a döntésekben és a felelősségvállalást is könnyíti.
- A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt az oktatók és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

Iskolánk szerepe a közösségfejlesztésben nem korlátozódik az iskolán belüli feladatokra, hanem biztosítani kell a tanuló és társadalom közötti kapcsolatot is.

Az oktatás folyamán, a napi tevékenységben, az egyéni és csoportmunkában törekedni kell arra, hogy diákjaink önismerete oly mértékben erősödjön, hogy képesek legyenek felmérni egy adott feladatnál saját lehetőségeiket, de ismerjék a saját korlátaikat is.

Tanulóink felnőttek, vagy fiatal felnőttek, ami - az iskola munkarendjére (tanulás-tanítás szervezeti megoldásai) is tekintettel – a személyiségformálás, személyiségfejlesztés iskolai lehetőségeinek korlátait meghatározza. Az esti munkarend a rendes korúak iskoláinál jóval kevesebb interperszonális nevelő hatást és szervezett alkalmat hoz létre, ezért fokozottan szükség van a tananyagban rögzíthető műveltség tartalmak nevelőerejének megerősítésére.

A fenti fejezetekben tárgyalt személyiségfejlesztést is célzó tevékenységeken túl a tantárgyi tantervekben, különösen a humán tantárgyakban foglaltak személyiségfejlesztő és közösségfejlesztő hatásait kell kiaknázni.

A történelmi tanulmányoknál: A történelmi források, események értelmezése olyan kompetenciák kialakulását teszi lehetővé, amelyek által az egyén mint társas lény és állampolgár megtalálhatja helyét a társadalomban.

Az irodalomtanítás élményszerűségének biztosításával nyitunk lehetőséget arra, hogy felnőtt korú tanulóink a saját élethelyzeteik és az irodalmi művekben felmerülő helyzetek, erkölcsi kérdések közötti kapcsolatokat kifejtsék, megfogalmazzák. Az erkölcsi dilemmák megtárgyalása, példák felmutatása során segítséget kapnak a mindennapi életben, az emberi kapcsolatokban, konfliktusokban való eligazodáshoz, értékrendjük alakításához.

E tevékenységek – közös feldolgozások, egy-egy mű megtekintése színházban vagy filmen – mintaközvetítő, meggyőződés-formáló interakcióikkal egyszerre szolgálják a közösség és a személyiség fejlesztését.

A közösségfejlesztésben a közélet iránti érdeklődés felkeltése kiemelt feladatunk. A tantárgyi rendszerben a társadalomismeret témakörei nyújtanak erre lehetőséget, de ezen túl is meg kell találnunk a napi kommunikációban a közéleti történésekre való reflektálás lehetőségeit.

6. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A tehetség, képesség kibontakoztatást meg kell előznie a tehetség felkutatása, a képességek feltárása, felismerése. Tanulóinkban számtalan olyan képesség, tapasztalat rejlik, amelyek a szűken vett tantárgyi keretek között nem érvényesülnek. Ezek felszínre hozása, fejlesztése elengedhetetlen. Tanórai és tanórán kívüli tevékenységek és

tanár-diák kapcsolatok, pedagógiai helyzetek szolgálják azt a folyamatot, amiben a pedagógusok megismerik a tanulók képességét, erre alapozva kell/lehet az egyén képességét, tapasztalatait, érdekét, lehetőségeit figyelembe venni, és differenciáltan foglalkozni velük.

Ez a pedagógiai feladat egyrésztől folyamatosságot igénylő, másrésztől összetett feladat, amit iskolatípusunkban megnehezít az iskolában töltött rövid idő.

A feltárás formalizálható keretei iskolánkban:

- a belépő tanulóknál a tanulmányi szintfelmérés, ami fő céljában a felzárkóztatásra irányul, ezért un. „durva szűrő”, de orientáló;
- tanórai tevékenységek, különösen az önálló felkészülést igénylő, átfogó jellegű feladatok (kiselőadások, téma kidolgozások...);
- tanórán kívüli tevékenységek.

A tehetség, képesség kibontakoztatását, fejlesztését szolgáló tevékenységeink:

egyéni feladatok meghatározása,
fejlesztő értékelés,
egyénre szabott tanulás irányítás,
tantárgyi tanulmányi versenyek.

A tanulmányi versenyeket a tagintézményeken belül évfolyam szinten, majd tagintézmény szinten szervezzük, iskolai szinten a tagintézmények eredményes versenyzői vesznek részt.

Külön figyelemmel kísérjük és segítjük a versenybe bekapcsolódó tanulóinkat, hiszen a munka melletti tanulás önmagában is komoly terhelést jelent, a versenyre való felkészülés többlet terhei sem csak a tanulásban, hanem a ráfordítható idő biztosításának feszültségeiben is megjelennek.

Az eredményes versenyzőknél elsősorban, de nem csak a teljesítményt értékeljük, hanem a versenyszellem kialakulását, jelenlétét is. Az eredményhirdetés - mint visszajelzés, megerősítés - módjának megválasztására külön ügyelünk. Hagyományosan ünnepélyes, a közösségformálást is szolgáló, a tudást, kitartást, mint értéket kiemelő, keretek között szervezzük a díjak átadását.

A szaktárgyi kerek között számtalan olyan feladatot kaphatnak, amelyek önállóságra nevelnek, ezzel a lehetőséggel élni a pedagógus feladata, kötelessége.

7. GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az ifjúságvédelem sokrétű és komplex tevékenység. Felöleli mindazokat a pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi, szociális és jogi feladatokat, amelyek a fiatalok nevelését, eltartását, munkába állítását, erkölcsi és anyagi érdekvédelmét biztosítja. E komplex tevékenységben iskolánk sajátos szerepet vállalhat, tekintettel arra, hogy tanulóink felnőttek, ifjúságvédelmi feladatunkat a nem nagykorú tanulóinkra fókuszáltnak értelmezzük. Ezen tanulók száma tagintézményenként eltérő, előfordulhat, hogy nincs ilyen korú tanulója az iskolának. A feladatok tehát tagintézményi szinten fogalmazódnak meg az alábbi elvek mentén:

- a nem nagykorú tanulókat veszélyeztető külső körülmények figyelemmel kísérése
- az iskolai veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzése
- személyre szabott megelőző-segítő kapcsolat kialakítása
- tanulók tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.

Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat az iskola gyermek-és ifjúságvédelmi felelőse látja el, aki szükség esetén felveszi a kapcsolatot a tanuló lakóhelye szerint illetékes Gyermekjóléti Szolgálattal.

8. TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG VALAMENNYI KÉPZÉSI FORMÁBAN

Tanulási kudarcnak kitett tanulóként fogadjuk el tanulóinkat különösen ha:

- mentális adottságai (tanulási készségek fejletlensége) okán a csoporttal való együtt haladás folyamatos támogatást, segítséget igényel;
- születési adottságok (testi fogyatékoság) miatt az iskolába járás, tanórákon való részvétele, a tanuláshoz szükséges információk, segédletek megszerzésében, biztosításában súlyosan akadályozott, korlátozott;
- a családi háttér szociális, szocio-kulturális, szocializációs nehézségei, az előzetes tanulmányok során megélt iskolai kudarcok ezt indokolják,

- fentiekkel is összefüggésben magatartási, beilleszkedési nehézségei, akadályozzák a szervezett tanulásban való részvételt;
- élethelyzete, életvezetési problémái segítségnyújtás nélkül prognosztizálják a tanulási kudarcot.
- Kiemelten tanulási kudarcnak kitett tanulóként fogadjuk el a cigány etnikai hátrányt és az ebből eredő tanulási kudarcot is eredményező életvezetési eltéréseket

A tanulási kudarcnak kitett tanulóinknál gyakran szuperponálódnak az okok, máskor az alaprobléma gondozatlansága, megoldatlansága generál újabb kudarc-kiváltó helyzetet, állapotot.

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történhet:

1. az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
2. Az egyéni foglalkozások;
3. A felzárkóztató foglalkozások;
4. Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
5. A továbbtanulás irányítása, segítése.

A felzárkóztatást segítő tevékenységünk eredményességének feltétele, hogy

- pedagógusaink a nevelő-oktató munka folyamatába ágyazottan, folyamatosan, pedagógiai eszközként alkalmazzzák a felzárkóztatás módszereit;

a probléma elfogadása, elfogadtatása

helyes önértékelés, önbecsülés alakítása

reális célok kitűzése, sok dicséret, sikerélményhez juttatás

- a kudarc elemektől függően differenciált legyen,
- a tanulmányi munka közvetlen támogatását meghatározóan csoport/osztály szinten szervezze,
- biztosítson lehetőséget az egyéni problémák megoldására, az egyéni fejlődés, fejlesztés támogatására.

Az egyéni és egyben az egyéni helyzet szerint differenciált közvetett felzárkóztatást szolgálja, hogy tanulmányaik során diákjaink életvezetési, mentális, szocializációs, előzetes tanulmányaik során megélt tanulási kudarcok, iskolai ártalmakból eredő problémáik megoldására iskolapszichológusok állnak rendelkezésre.

A tanulmányi munka közvetlen támogatását a tantárgyi korrepetálások szolgálják, amelyeket az igények és szaktanári javaslatok alapján osztályszinten szervezünk. A tagintézmények a helyi felmérések alapján használják fel a korrepetálási órakeretet, ezen felül térítéses szolgáltatásként lehetőséget nyújtunk az egyéni korrepetálási, konzultációs igények kielégítésére is.

Az iskolánkba belépő tanulók – az előzetes tanulmányok beszámításától/beszámíthatóságától függően – különböző évfolyamokon kezdik meg, folytatják tanulmányainkat. A felzárkóztatás, tanulás-támogatás formái, a kudarcok megelőzésének módjai és módszerei eltérő súllyal érvényesülnek a belépés körülményeitől függően is.

A 9. évfolyamra belépő tanulók (tankötelezettségüknek eleget tettek) esetében fontos a helyes tanulási szokások kialakítása, fejlesztése, a 2. cél alatt is részletezett tanulás tanítása, a tanulástechnikák fejlesztése. A tervezett tevékenységek közül 9-10. évfolyamon kiemelt szerepet kap a szervezett tantárgyi korrepetálások rendszere. Tekintettel arra, hogy iskolánk felvételi követelményeket nem határoz meg, a korrepetálások indítását a 9. évfolyam elején tanulmányi szintfelmérés előzi meg, erre épül a 2-3 hónapos intenzív felzárkóztatás, szintre hozás szakasza, amit tömbösítve a szabad sáv terhére tervezünk. Tantárgyi korrepetálásokat szervezünk valamennyi kötelező érettségi tárgyból a szintfelmérés és a jelentkező igények szerint.

A más iskolából 10. vagy magasabb évfolyamra jelentkező/belépő tanulók esetében is első az aktuális tudás- vagy készség szint felmérése, erre építve történhet meg az osztályba sorolás és a felzárkóztatáshoz szükséges támogatás megítélése. A tudásszint mellett képet kell alkotni a felzárkóztatást, az együtt haladást akadályozó egyéb körülményekről is. Így különös figyelmet kell fordítani a beilleszkedéssel kapcsolatos problémákra, a megélt tanulási kudarcok feldolgozására, átvezetésére. A beilleszkedési időszakban a csoportos korrepetálások mellett súlyozott szerepet kapnak az egyéni konzultációk, amelyek egyrészt az újabb vagy új tanulási kudarcok megelőzésére, másrészt a személyes segítségnyújtásra - a pszichológus, jogi tanácsadás – irányulnak.

A felsőbb évfolyamokon a felzárkóztatás tevékenységkeretei új tartalommal bővülnek, cserélődnek, a súlypont meghatározóan az egyéni, majd a csoportos tanulásirányítás feltételeinek, technikáinak kiépítése, az önálló tanulás mellett a teljesítmény-igények motiválása jelenik meg.

A felnőttkori tanulási képességek működésére tekintettel feladatunk, hogy a tantárgyi tantervek helyi alkalmazása, adaptálása során csoportösszetételtől, egyéni céloktól, lehetőségektől, hozott tapasztalatoktól függően differenciáltan kezeljük a műveltség elvontabb elméleti és konkrét gyakorlati szintjeinek egyensúlyát, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozását. Ennek megfelelően szükséges adaptálni a kerettanterv javasolt tevékenységformáit és a választható tartalmakat. Az ellenőrzési és értékelési rendszerünkben is fontos szempont a fentiek figyelembe vétele.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmai, tevékenységformái közvetítésével továbbfejlesztjük a kommunikációs és a tanulási képességeket, az élethosszig tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.

A megvalósítás tevékenységrendszere a tantárgyi tantervekben és az éves munkatervekben kerül kifejtésre, alapvetően a céltételezés jellegéből adódóan a pedagógiai tevékenység összetettségében jelennek meg.

A tantárgyi tantervekben megjelenő célok, tartalmak, ismeretek, tevékenységek, ellenőrzési és értékelési rendszerünk, a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink során a kapcsolódó tevékenységek átfogóan, a hatásrendszer egészébe ágyazottan szolgálják az alábbi céljainkat:

- Alkalmat adjunk a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a **világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére**.
- Módot nyújtunk a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, **szocializálására**.
- Erősítjük **és tudatosítjuk** a nemzeti értékrendet, a szélsőségektől mentes hazafiság érzését.
- Lényeges pedagógiai szempont, a tanulók megismerjék az Európai Unióhoz is kapcsolódó **polgári értékrendet**.
- Törekszünk a reprodukzív gondolkodás továbbfejlesztésével a **problémamegoldó és a kreatív működés megerősítésére** kiaknázva a kerettantervek nyújtotta azon lehetőséget, hogy a középfokú tananyag nemcsak ismeretek rendszere, hanem ezzel együtt bevált megismerési-tanulási és cselekvési módszerek elsajátítási eszköze, az ismeretsajátítástól elválaszthatatlan gondolkodási és cselekvési műveletek kifejlesztője legyen.

9. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

1. A felzárkóztató órák és foglalkozások;
2. A nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
3. A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
4. A továbbtanulás irányítása, segítése;
5. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység;
6. A tankönyvek, iskolai felszerelések vásárlásához nyújtott segélyek;
7. Szoros kapcsolat a polgármesteri hivatalokkal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

10. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE, VALAMINT KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Középiskolánk és szakiskolánk funkcionális taneszköz jegyzéke tantervünk alapján és az aktuális jogszabályok figyelembe vételével készült. Az összeállítás során figyelembe vettük középiskolánk tanulóinak sajátos helyzetét (felnőttoktatás). A konkrét megvalósítás során arra törekedtünk, hogy minél nagyobb arányt képviseljen a modern multimédiás eszközök használata. További fejlesztésünk során is figyelembe vesszük a közoktatás informatizálás modernizációs programját, valamint azt a tényt, hogy tanulóink mindennapi életünk során is információk, ismeretek jelentős részét a médián, multimédián keresztül szerzik meg.

Az oktató munka folyamán – a gimnáziumi, a szakközépiskolai, a szakiskolai és a felzárkóztató képzés során egyaránt – csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, melyet a művelődési és közoktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított.

A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál (szakiskola estén) egyéb eszközökre is szükség van (pl.: tornafelszerelésre).

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói eszközöket a nevelők határozzák meg.

A kötelezően előírt taneszközökről a tanulókat minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában) az iskola tájékoztatja. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a tanuló kötelezettsége.

A taneszközök kiválasztásánál a tanárok a következő szempontokat veszik figyelembe:

- ⇒ A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
- ⇒ Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanévben keresztül használhatók.
- ⇒ A taneszközök használatában a stabilitásra törekszik, új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetjük be.

Mivel iskolánk speciális jellegéből adódóan bérlőként van jelen valamennyi telephelyén, a „befogadó” iskolákkal kötött bérleti szerződések rendelkeznek arról is, hogy a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök meghatározott és rendelkezésre álló részét és felszerelést az adott iskola rendelkezésünkre bocsátja.

A fenntartó – pénzügyi lehetőségeihez mérten – saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerez be központi könyvtára számára. A könyvtár az általa fenntartott középiskolák diákjai számára szabadon látogatható és használható.

1. OSZTÁLYFŐNÖKI

Az osztályfőnöki órák tananyagához felhasználható eszközök elsősorban az anyanyelv és kommunikáció, a társadalomismeret, filozófia és etika, művészeti ismeretek, biológia, földünk és környezetünk tantárgyaknál felsorolt eszközök közül választhatók, valamint célszerű a napi eseményeknek megfelelő választás esetén aktuális sajtótermék, illetve média segítségével demonstrálni

Az osztályfőnöki órák tantervében tervezett témák kidolgozása során – a 28/2000. (IX.21.) OM rendelet 10. § (5) előírásainak megfelelően – évfolyamonként biztosítani kell 10-10 tanóra egészségnevelési téma beépítését. A témák kiválasztása során figyelembe kell venni a felnőttképzés lehetőségeit, a képzési formákban résztvevők életkori sajátosságait. A témák megválasztásához alkalmazni kell a Pedagógiai Programunk részét képező egészségnevelési, egészségfejlesztési programunkban ajánlott témákat.

2. ANYANYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

1. A kommunikációs szituációnak megfelelő magán, közéleti és tömegkommunikációs stílus és hangnem szemléltetésére alkalmas eszköz
2. A retorikai ismeretek elsajátítását elősegítő eszköz
3. A magyar nyelv történetének fejlődését, nyelvváltozatait és nyelvrokonait szemléltető, ismeretbővítésre alkalmas eszköz
4. A számítógépes szövegszerkesztési ismeretek gyakorlására alkalmas eszköz
5. A szövegtani ismeretek elsajátításának felmérésére, ellenőrzésére szolgáló eszköz
6. Több mediális összetevővel rendelkező köznyelvi és irodalmi szövegek szemléltetésére alkalmas eszköz

3. MAGYAR IRODALOM

1. Lírai művek szemléltetésére alkalmas eszköz
2. Verstani ismeretek elmélyítésére alkalmas interaktív eszköz
3. Az irodalmi műnemek és műfajok jellegzetességeit bemutató eszköz
4. A magyar és a világirodalom fejlődésének főbb korszakait szemléltető eszköz
5. Dramatikai ismeretek bővítésére alkalmas színházi felvételeket tartalmazó és eszköz
6. Az irodalomelméleti és irodalomtörténeti ismereteket rendszerükben szemléltető eszköz

4. TÖRTÉNELEM

1. A polgári átalakulás korának szemléltetésére alkalmas eszköz
2. A magyarországi polgárosodás kezdeteit, nagy alakjait, főbb eseményeit, kulturális és művelődési örökségét tartalmazó, szemléltetésre alkalmas eszköz
3. A nemzetállamok megszületését és az imperializmus korát bemutató, ismeretszerzésre és szemléltetésre alkalmas eszköz
4. A polgári Magyarország kiépülését és fejlődésének főbb társadalmi, gazdasági és művelődési eredményeit, valamint a kor meghatározó történelmi alakjait tartalmazó, ismeretszerzésre, ismeretbővítésre és szemléltetésre alkalmas eszköz
5. Az első világháború előzményeit, eseményeit, haditechnikai újításait, jellegét és következményeit tartalmazó, ismeretszerzésre, ismeretbővítésre és szemléltetésre alkalmas eszköz
6. Az első világháború Magyarországra gyakorolt hatásait és következményeit tartalmazó, ismeretszerzésre, ismeretbővítésre és szemléltetésre alkalmas eszköz
7. A nagy válságtól a második világháborúig terjedő korszak főbb eseményeit meghatározó alakjait tartalmazó, ismeretszerzésre, ismeretbővítésre és szemléltetésre alkalmas eszköz
8. Az 1930-as évektől a második világháborúig terjedő időszak Magyarország társadalom-, gazdaság-, művelődés- és politikatörténetét tartalmazó, ismeretszerzésre, ismeretbővítésre és szemléltetésre alkalmas eszköz
9. A jelenkor tanulmányozására, főbb kérdéseinek feldolgozására alkalmas eszköz
10. A második világháború utáni Magyarország történelmének főbb eseményeit, összetevőit meghatározó személyiségeit, valamint a társadalom, a gazdaság, a kultúra, a művelődés és a mindennapok átalakulását tartalmazó, ismeretszerzésre, ismeretbővítésre és szemléltetésre alkalmas eszköz
11. Az érettségi vizsgakövetelmények elsajátítását elősegítő, rendszerezésre, összefoglalásra alkalmas eszköz

5. TÁRSADALOMISMERET

1. Az alapvető állampolgári jogok és kötelezettségek megismertetésére és gyakorlati megvalósulásuk szemléltetésére alkalmas eszköz
2. Az alapvető emberi jogok megismertetésére és gyakorlati megvalósulásuk szemléltetésére alkalmas eszköz
3. Hazánk és Európa viszonyának szemléltetésére alkalmas eszköz
4. Az ENSZ és szervezetei munkájának, szervezeti felépítésének megismerésére és szemléltetésére alkalmas eszköz
5. Az emberiség globális problémáinak szemléltetésére alkalmas eszköz
6. A családi gazdálkodás főbb elemeinek szemléltetésére alkalmas eszköz
7. A vállalatok és a munka világának megismerésére, szemléltetésére alkalmas eszköz
8. A nemzetgazdaság főbb területeinek és mutatói egymáshoz való viszonyának szemléltetésére alkalmas eszköz
9. A külgazdasági kapcsolatok és a nemzetközi gazdasági szervezetek szemléltetésére alkalmas eszköz

6. FILOZÓFIA/ETIKA

1. Az emberi kapcsolatok bemutatására és szemléltetésére alkalmas eszköz
2. Az emberi élet nagy kérdéseinek (hit és vallás, boldogság, élet és halál stb.) megértését, feldolgozását elősegítő, ismeretbővítésre és szemléltetésre alkalmas eszköz

7. MŰVÉSZETI ISMERETEK

1. A vizuális nyelv sajátosságainak, összefüggéseinek megértésére alkalmas eszköz

2. A művészettörténet nagy korszakait, a kor és műalkotás közötti összefüggések, képzőművészeti és más művészeti ágak kapcsolatát bemutató, az összefüggések megértésére, műelemzés módszerének kialakítására alkalmas eszköz
3. Néhány különleges és alkotói módszert szemléltető, a technikai és alkotói módszerben való jártasság kialakítására alkalmas eszköz és munkaeszköz
4. A műszaki jellegű ábrázolás közlő nyelvének gyakorlására alkalmas eszköz
5. A tömegkommunikáció vizuális közléseit bemutató, képességfejlesztésre alkalmas eszköz
6. A környezet és a tárgyak közötti összefüggések bemutatására alkalmas eszköz
7. Szabadon választott technikában való jártasság kialakítására alkalmas eszköz, eszközei
8. Különböző (képi, zenei, irodalmi) művészeti alkotásokban fellelhető kifejező eszköz felismerésére, értelmezésére alkalmas eszköz
9. Korunk új médiumainak megismerésére alkalmas eszköz
10. A film műfajait bemutató, ismeretszerzésre alkalmas eszköz
11. A tömegkommunikáció vizuális ágait, legfontosabb tartalmi és formai jellemzőt szemléltető és eszköz
12. Az Országos Közgyűjtemények jellegzetes anyagának bemutatására alkalmas eszköz
13. Az egyetemes és magyar művészettörténet (iparművészet), magyar népművészet főbb jellemzői bemutatására alkalmas eszköz
14. A gyakorlatban használatos számlák, betétek, kölcsönök stb. aktuális űrlapjait és egyszerűbb esetekben a végösszeg kiszámítását bemutató munkaeszköz
15. Első fokú kétismeretlenes egyenletrendszer megoldási lehetőségeit bemutató eszköz
16. Másodfokú függvények grafikonjait, jellemzőit szemléltető eszköz
17. Hegyesszögek szögfüggvényeit szemléltető eszköz
18. Az életkorhoz és a tananyagtartalomhoz illeszkedő munkaeszköz
19. Thalész tétele bizonyítását szemléltető eszköz
20. A háromszögek nevezetes pontjait és vonalait bemutató információhordozó
21. A háromszögek egybevágóságának és hasonlóságának alapeseteit bemutató információhordozó
22. Vektorfelbontást szemléltető eszköz
23. Szögfüggvényeket és tulajdonságaikat szemléltető eszköz
24. Térbeli geometriai alakzatok szabályosságának megfigyelésére alkalmas demonstrációs eszköz
25. Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek megoldási módszereit bemutató eszköz
26. Kétismeretlenes egyenlőtlenségek megoldásait szemléltető eszköz
27. Különböző testek síkmetszeteit bemutató eszköz
28. Különböző testek élvázait szemléltető eszköz
29. Különböző alapfüggvények és transzformáltjaik grafikonját és a geometriai transzformációkkal való kapcsolatát szemléltető eszköz
30. Az alakzat egyenletének fogalmát kialakító eszköz
31. A határérték fogalmának szemléltetésére alkalmas eszköz
32. Valószínűségi eloszlásokat szemléltető eszköz

8. INFORMATIKA

1. Ismert, korszerű perifériákat (hardver eszköz) bemutató, szemléltetésre alkalmas eszköz
2. Korszerű hardver eszköz főbb egységeit, működését ábrázoló, a fontos szakkifejezéseket is feltüntető eszköz
3. A hír, információ, adat és kódolás fogalmi összefüggéseinek ábrázolására alkalmas eszköz
4. Az iskolában használatos operációs rendszerek főbb funkcióit bemutató oktatócsomag
5. Tömörítést, kicsomagolást végző és biztonsági másolatot készítő segédletek (jogtiszta szoftverek)
6. Számítógépes hálózati topológiákat (Internetes hálózatokat is) szemléltető eszköz
7. A hálózati jogosultságokat ismertető eszköz
8. A szakszerű hálózati munka és levelezés szabályait szemléltető információhordozó
9. Egy szövegszerkesztő, illetve ábrászerkesztő vagy integrált lényeges funkcióit szemléltető információhordozó
10. A szöveg-, illetve ábrászerkesztés nyomdai és esztétikai elemeit szemléltető eszköz
11. Egy szöveg-, illetve ábrászerkesztő (vagy integrált) lényeges funkcióinak gyakoroltatását elősegítő eszköz
12. Iskolai újság összeállítására alkalmas egyszerűbb kiadványszerkesztő eszköz
13. Egy korszerű táblázatkezelő lényeges funkcióinak bemutatását, szemléltetését elősegítő eszköz
14. A táblázatkezelés lényeges funkcióit, összefüggéseit szemléltető eszköz
15. Alapvető keresési és lekérdezési funkciók, feladatok szemléltetésére alkalmas eszköz
16. Adatbázis létrehozását (feltöltését) és karbantartását gyakoroltató intelligens eszköz
17. Egy adatbázis-kezelő felhasználói funkcióit bemutató, szemléltetésre alkalmas eszköz

18. A választott tankönyvhöz kapcsolódó, valamint a tananyaghoz tartozó oktatóprogramok anyagait tartalmazó munkaeszköz
19. Információs rendszerek az iskolában és a gazdaságban témakörű információhordozó
20. Közhasznú magyar információs adatbázisok felépítését, hozzáférhetőségét (Internet) szemléltető információhordozó
21. A választott tankönyv használatát elősegítő eszköz
22. A katalógusfajták és a bibliográfiahasználat elsajátíttatására és gyakorlására alkalmas tanuló munkaeszköz
23. A könyvtártípusok bemutatására alkalmas információhordozó
24. A könyvtártípusok használatának elsajátíttatására alkalmas eszköz
25. A dokumentumtípusokat és könyvtártípusokat bemutató eszköz
26. A katalógushasználat korszerű formáinak megismerésére alkalmas eszköz
27. Az információkezelés- és feldolgozás alkalmazásszintű ismeretére alkalmas eszköz

9. FIZIKA

1. Merev testek forgómozgásának kísérleti vizsgálatára alkalmas tanuló kísérleti eszköz
2. Merev testek egyensúlyának vizsgálatára, az egyszerű gépek működésének szemléltetésére, működésük magyarázatára, gyakorlati felhasználásuk bemutatására alkalmas eszköz
3. A mechanikai rezgések megfigyelésére, kísérleti vizsgálatára, jellemzésükre bevezetett mennyiségek mérésére alkalmas eszköz és információhordozó-együttes
4. A mechanikai hullámok önálló megfigyelésére, a hullámok terjedési és találkozási jelenségeinek kísérleti vizsgálatára alkalmas demonstrációs eszköz és eszközkészlet
5. A hang, a hallás, a hangszerek empirikus vizsgálatára és működésüknek megértésére alkalmas demonstrációs eszköz és eszközkészlet
6. A fény terjedésének megfigyelésére és szemléltetésére-, a terjedés törvényeinek kísérleti felismerésére alkalmas demonstrációs eszköz és eszközkészlet
7. Az elektromágneses hullámok (teljes spektrumának) terjedésének, tulajdonságainak bemutatására és vizsgálatára alkalmas információhordozó
8. A nyugvó folyadékok és gázok alapvető tulajdonságainak megfigyelésére és bemutatására, az állapotuk jellemzésére bevezetett mennyiségek mérésére, a közöttük lévő összefüggések kísérleti vizsgálatára és szemléltetésére alkalmas eszköz
9. A gáztörvények empirikusan felismert törvényeinek anyagszerkezeti magyarázatához szükséges demonstrációs eszköz és eszközkészlet
10. A Brown mozgás közvetlen, vagy közvetett megfigyelésére, bemutatására alkalmas információhordozó
11. Az anyag szerkezetének modellezését alátámasztó, kísérleti tapasztalatok bemutatására alkalmas tanuló kísérleti eszköz
12. A természetes radioaktivitást, a mesterséges atommag-átalakítást, a magreakciókat és lánreakciót szemléltető eszköz
13. Radioaktivitás detektálására alkalmas demonstrációs eszköz
14. A radioaktív izotópok gyakorlati felhasználását bemutató eszköz
15. Atomreaktorok működését szemléltető eszköz
16. A paksi atomerőművet bemutató eszköz
17. A lendület- és perdületmegmaradás törvényének kísérleti vizsgálatára, az erő törvények empirikus felismerésére és kimérésére, a sűrűdés és a közegellenállás vizsgálatára alkalmas tanuló kísérleti eszköz
18. A mozgások pillanatnyi állapotának, állapotsorozatának rögzítésére alkalmas eszköz (stroboszkóp)
19. A matematikai inga, a fizikai inga mozgásának kísérleti vizsgálatára, bemutatására alkalmas tanuló kísérleti eszköz
20. A rezgések összetevésének kísérleti vizsgálatát, rezgések csatolásának jelenségeit bemutató tanuló kísérleti eszköz
21. A mechanikai rezonancia megfigyelésére és gyakorlati felhasználására alkalmas tanuló kísérleti eszköz és információhordozó
22. Az áramló folyadékok és gázok jelenségeinek kísérleti megfigyelésére, a törvények felismerésére alkalmas tanuló kísérleti eszközkészlet
23. A felületi feszültség kísérleti vizsgálatára alkalmas tanuló kísérleti eszközkészlet
24. A Huygens-elv és Huygens-Fresnel elv kísérleti felismerését, gyakorlati alkalmazását bemutató eszköz
25. A fizikai fénytán (elhajlás, interferencia, diszperzió, színekpelemzés, polarizáció, kettős-törés) jelenségeinek megfigyelésére, kísérleti vizsgálatára alkalmas optikai és elektromosságtani (lézer-fényforrást, mikrohullámú berendezés stb.) demonstrációs eszközkészlet

26. Az elemi részek kimutatására, tulajdonságainak vizsgálatára, az anyagszerkezet modelljeinek kialakításához szükséges kísérleti bizonyítékok bemutatására, az anyag kettős természetének igazolására szolgáló különféle információhordozó
27. Az anyagszerkezet vizsgálatához szükséges kísérleti berendezések (Wilson-kamra, GM cső, Van de Graaf-generátor, gyorsítók, tömegspektrográfok stb.) bemutatására alkalmas eszköz és más információhordozókat tartalmazó eszközkészlet
28. A Naprendszer kialakulásáról, az égitestek fejlődéséről kialakított elméletek szemléltetésére alkalmas eszköz
29. Az űrkutatás eddigi eredményeit bemutató eszköz

10. KÉMIA

1. A vegyjel, a rendszám, az atomtömeg adatokon kívül az atomok elektronszerkezetére vonatkozó adatokat is tartalmazó eszköz (periódusos rendszer)
2. A szerves vegyületek tulajdonságainak vizsgálatára alkalmas vegyszerek (egyedi beszerzési lehetőséggel)
3. Az atomok periodikusan változó tulajdonságait (ionizációs energia, elektronaffinitás, elektronegativitás, méret, ionméret) bemutató eszköz, illetve eszközsorozat
4. Az atomok, ionok összetételét, elektronszerkezetét modellező eszköz, illetve eszközkészlet
5. Az atomok elektronszerkezete és periódusos rendszerbeli helye közötti összefüggések felismerésére, illetve begyakorlására alkalmas interaktív eszköz
6. A molekulák térbeli felépülését modellező eszköz
7. A kémiai kötések típusait szemléltető demonstrációs eszköz
8. Az anyagok kötéstípusaik szerinti besorolásának gyakorlására alkalmas interaktív eszköz
9. A kémiai egyensúly kialakulását folyamatában bemutató eszköz, illetve eszközsorozat
10. A kémiai egyensúly kialakulását befolyásoló tényezők szerepét modellező (szimuláló) interaktív eszköz
11. Az elektrokémiai jelenségek vizsgálatára alkalmas tanulókéísérleti eszközkészlet
12. Az elektrokémiai jelenségek vizsgálatára alkalmas demonstrációs eszközkészlet
13. Az elemek standardpotenciál értékeit ábrázoló eszköz
14. Az oldatok koncentrációjával kapcsolatos összefüggések begyakorlására alkalmas interaktív eszköz
15. A reakcióegyenlet írásának begyakorlására alkalmas interaktív eszköz az elemi lépésektől az összetett redoxireakciók felírásáig
16. Az anyagmennyiség, a moláris tömeg és a moláris térfogat összefüggéseinek gyakorlására alkalmas interaktív eszköz
17. A különböző típusú szerves vegyületek homológ sorozatainak felépülését bemutató eszköz, illetve eszközsorozat
18. A szerves vegyületek szerkezete és tulajdonságai közötti összefüggést bemutató eszköz
19. A szerves vegyületek tulajdonságait, élettani és környezeti hatását bemutató eszköz
20. A szerves anyagok tulajdonságainak, felhasználásának, élettani és környezeti hatásának ismeretét elmélyítő interaktív
21. Az élettani szempontból fontos, bonyolult molekulák és izomerjeik szerkezetét ábrázoló eszköz, illetve eszközsorozat
22. A fehérjék felépülését, szerkezetét és fajlagosságát bemutató eszközsorozat
23. A nukleinsavak felépülését és biológiai szerepét bemutató eszköz
24. A mosószeres hatásmechanizmusát bemutató eszköz
25. A drogoknak a szervezetre és a személyiségre gyakorolt hatását bemutató eszköz
26. Az egészségvédő és károsító anyagokat, valamint hatásukat bemutató eszköz
27. A háztartási szerves anyagok, vegyszerek felhasználását, a veszélyes hulladékok tárolását bemutató eszköz
28. Szerves vegyipari eljárásokat bemutató eszköz, illetve eszközsorozat
29. A fontosabb szerves vegyipari eljárások környezeti hatását bemutató eszköz
30. A leggyakoribb műanyagokat és monomerjeiket bemutató demonstrációs anyaggyűjtemény
31. Biotechnológiai eljárásokat bemutató vagy eszköz
32. A választott tankönyv ismeretanyagának begyakoroltatására szolgáló eszköz
33. A választott tankönyv ismeretanyagának tudását ellenőrző értékkelő felmérő eszköz
34. A választott tankönyv ismeretanyagának begyakoroltatására szolgáló eszköz
35. A választott tankönyv ismeretanyagának tudását ellenőrző értékkelő felmérő eszköz
36. Az ismeretek begyakorlására, alkalmazására, az érettségi vizsgára való felkészülésre alkalmas eszköz

11. BIOLÓGIA

1. Az állati sejt és az állati szövetek szemléltetésére, tanulmányozására alkalmas demonstrációs eszköz
2. Az állatok különböző szervrendszerei felépítésének szemléltetésére, tanulmányozására alkalmas eszköz
3. A jellemző állati szervrendszereket és felépítésüket bemutató, szemléltetésre és tanulmányozásra alkalmas demonstrációs eszköz
4. Az állatok egyedfejlődését bemutató, szemléltetésre és tanulmányozásra alkalmas demonstrációs eszköz
5. Az állatok különböző szervrendszerei működését bemutató, szemléltetésre és tanulmányozásra alkalmas eszköz
6. Az állatok életműködéseinek megfigyelésére alkalmas interaktív eszköz
7. Az állatok életmódjának szemléltetésére alkalmas eszköz
8. Az állatokat érintő természeti vonatkozásokat bemutató, ismeretbővítésre alkalmas eszköz
9. A növényi sejt és a növényi szövetek szemléltetésére, tanulmányozására alkalmas demonstrációs eszköz
10. A növényi szervek felépítésének szemléltetésére alkalmas eszköz
11. A növényi szervek felépítésének szemléltetésére, tanulmányozására alkalmas demonstrációs eszköz
12. A növényi életműködést bemutató (interaktív) eszköz
13. A növényeket érintő természetvédelmi vonatkozások tanulmányozására alkalmas eszköz
14. Táplálékláncok és táplálékhálózatok felépítésének tanulmányozására alkalmas eszköz
15. Különböző jellegű élő társulások vizsgálatára, tanulmányozására alkalmas eszköz
16. A biogeokémiai anyagforgalom és a bioszféra energiaáramlásának tanulmányozására alkalmas eszköz
17. Az ökológiai jellemzők tanulmányozására alkalmas eszköz
18. A környezet- és természetvédelemről szóló, tanulmányozásra, ismeretbővítésre alkalmas eszköz
19. Az életközösségek változásainak szemléltetésére alkalmas eszköz
20. A DNS molekula szerkezetének megfigyelésére, tanulmányozására alkalmas demonstrációs eszköz
21. Az öröklésmentek szemléltetésére alkalmas eszköz
22. A sejtosztódás és a genetikai rekombináció tanulmányozására alkalmas eszköz
23. A génszabvány lehetőségeit bemutató, szemléltetésre és ismeretbővítésre alkalmas eszköz
24. Az öröklődő emberi betegségeket bemutató szemléltetésre, tanulmányozásra alkalmas eszköz
25. A genetikai gyakorlati alkalmazásának tanulmányozására szolgáló eszköz
26. A földtörténeti korok élőlényeit szemléltető eszköz
27. Az élőlények törzsfájának szemléltetésére alkalmas eszköz
28. Az emberi evolúció tanulmányozására alkalmas eszköz
29. Az evolúciót előidéző hatásokat szemléltető eszköz
30. Az élővilág evolúciós folyamatát bemutató, szemléltetésre, tanulmányozásra alkalmas eszköz
31. Az evolúciós változásokat bemutató eszköz
32. Az emberi test vizsgálatához szükséges eszközkészlet
33. A társadalom egészségnevelő és betegségmegelőző tevékenységét bemutató, ismeretbővítésre alkalmas eszköz
34. A természetgyógyászat megismertetésére alkalmas eszköz
35. Az utóvállalással kapcsolatban szükséges vizsgálatokat és teendőket bemutató, ismeretszerzésre, tájékozódásra alkalmas eszköz
36. A biokémiai problémák vizsgálatára alkalmas eszközkészlet
37. A sejtbiológiai problémák vizsgálatára alkalmas eszközkészlet
38. A növényi életfolyamatok vizsgálatára alkalmas eszközkészlet
39. Az állati és emberi életfolyamatok vizsgálatára alkalmas eszközkészlet
40. A modern orvostudomány eljárásait és módszereit bemutató, szemléltetésre és ismeretbővítésre alkalmas eszköz
41. A biológia történetét bemutató eszköz

12. FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK

1. Hazánk Európában és a Kárpát-medencében elfoglalt földrajzi helyzetének szemléltetésére alkalmas eszköz
2. Természeti adottságaink tematikus bemutatására alkalmas eszköz
3. Társadalmi-gazdasági fejlődésünk szemléltetésére alkalmas eszköz
4. A magyar gazdaság szerkezetének, infrastruktúrájának, nemzetközi kapcsolatainak bemutatására alkalmas eszköz
5. Tájaink földrajzi jellemzésére alkalmas eszköz

6. Természeti és társadalmi környezet megfigyeltetésére, szemléltetésére, illetve a regionális ártalmak mérésére alkalmas eszköz és tanulói munkaeszköz
7. A népesség, a települések és a gazdasági élet szemléltetésére alkalmas eszköz
8. Tipikus gazdasági tájak és átalakulási folyamataiknak szemléltetésére alkalmas eszköz
9. A gazdasági élet területi szerveződésének szemléltetésére alkalmas eszköz
10. A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedése következményeinek szemléltetésére alkalmas eszköz
11. A regionális és a globális környezeti ártalmak összefüggéseinek és megoldásainak szemléltetésére alkalmas eszköz
12. A főbb nemzetközi környezetvédelmi szervezetek tevékenységének szemléltetésére alkalmas eszköz
13. Országismereti játékokat tartalmazó, ismeretbővítésre, képességfejlesztésre alkalmas eszköz
14. Magyarország geológiai, talaj, természet és környezetvédelmi, idegenforgalmi és közlekedési viszonyainak szemléltetésére alkalmas eszköz (falitérkép)
15. Magyarország egy tetszés szerinti táját bemutató nagyméretarányú (1:50000) térkép
16. A Naprendszer bemutatására alkalmas csillagászati falitérkép
17. A világtalasz bemutatására alkalmas interaktív eszköz

13. IDEGEN NYELV

1. A rádióból, televízióból vagy egyéb autentikus idegen nyelvi forrásból származó egyszerűbb párbeszéd, leíró, elbeszélő és tájékoztató szövegek hallás utáni értésének készségét fejlesztő (és mérő) eszközkészlet
2. Dalok, versek, próza- és drámarészletek globális megértését, továbbá a helyes kiejtést, beszédhangsúlyt, beszédritmust fejlesztő eszköz
3. Az életkornak és a tanult témaköröknek megfelelő életszerű beszédhelyzetekbe a kívánt beszédszándékoknak megfelelő bekapcsolódás, szerepjáték készségét fejlesztő eszköz
4. A megadott témakörökhöz kapcsolódó álló és mozgó képsorok alapján a leírás, bemutatás, jellemzés, történet elmesélése mások véleményének összefoglalása, saját vélemény elmondása, képességét fejlesztő eszköz
5. Szerkesztett és autentikus szövegek megértését fejlesztő (és mérő), továbbá a hangos olvasás készségét fejlesztő eszköz
6. Az extenzív olvasás képességét fejlesztő, a fokozatosság elve alapján szerkesztett eszköz
7. Szerkesztett és autentikus szövegek magyarra fordításának készségét fejlesztő eszköz
8. A beszédszándékoknak (összefoglaló informálás, érvelés, tanácsolás) megfelelő közlések (önéletrajz, hivatalos levél) írásbeli megfogalmazásának készségét fejlesztő eszköz
9. A szókincs fejlesztését szolgáló munkaeszköz
10. A nyelvtani rendszer áttekintését szolgáló eszköz
11. A négy nyelvi alapkészséget, a szókincset és a nyelvi ismereteket komplex módon fejlesztő eszköz
12. A rádióból, televízióból vagy egyéb autentikus idegen nyelvi forrásból származó műsorok, közlések (párbeszéd, vitaműsorok, reklámok, vetélkedők, leíró, elbeszélő és tájékoztató szövegek) globális hallás utáni értésének készségét fejlesztő (és mérő) eszköze együttes
13. Dalok, versek, próza- és drámarészletek globális megértését fejlesztő eszköz
14. Az életkornak és a tanult témaköröknek megfelelő életszerű beszédhelyzetekbe a kívánt beszédszándékoknak megfelelő bekapcsolódás, szerepjáték készségét fejlesztő (és mérő) eszköz
15. Az érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódó álló vagy mozgó képsorok alapján a leírás, bemutatás, jellemzés, történet elmesélése mások véleményének összefoglalása, saját vélemény elmondása képességét fejlesztő (és mérő) eszköz
16. Irodalmi és köznyelvi (újságcikk, könyvismertetés, városkalauz, műleírás, tudományos ismeretterjesztés) autentikus szövegek megértését fejlesztő (és mérő) eszköz
17. Az érettségi követelményeknek megfelelő közlések (esszé, magánlevél) írásbeli megfogalmazásának készségét fejlesztő eszköz

11. A TANULÓK ÉS AZ ISKOLAI PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSNEK LEHETŐSÉGEI

Az iskola kitűzött céljainak megvalósítása érdekében a nevelés-oktatás két alapvető közösségének, az iskola-használók (az érdekelt felek) és az *iskola, pedagógusok* – koordinált, aktív együttműködésére van szükség. Ez az együttműködés a felnőttoktatásban sajátos szereppel bír. Egyrészt felnőtt- felnőtt/ fiatal felnőtt kapcsolatokra épít, másrészt érvényesíti a nevelő-nevelt státusz viszonyrendszerét is.

Ezen együttműködés alapjai:

- a tanuló felnőtt iránt érzett felelősség
- az elfogadó, segítő-támogató nevelői attitűd
- a koordinált pedagógiai tevékenység
- a kölcsönös bizalom és tájékoztatás.

Az együttműködés formái tagintézményenként változók lehetnek a iskolarendszerű oktatás kötelező és hagyományos formáin túl.

Az osztályközösségek szerepe meghatározó a tanuló-pedagógus, tanuló-tanuló együttműködésben.

Az osztályképviselők közössége közvetlen kapcsolatot tart tagintézmény vezetésével, véleményez, javasol minden olyan kérdésben, amely a tanulóközösséget érinti.

Az iskola egészére – éppen a hálózat jellege és méretei okán – nem lehet és nem szükséges az együttműködés formáit meghatározni.

A nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvétel a tanítási órákon,
- együttműködő magatartás,
- őszinte véleménynyilvánítás,
- érdeklődő – egymást segítő – hozzáállás.

A szakiskolai képzésen belül a szülő, tanuló és az iskolai pedagógus együttműködésének formái

Az iskola és a szülő közötti együttműködési kötelezettség teljesítésénél figyelembe kell venni a titoktartási kötelezettségről szóló törvényi előírásokat. E törvény ismerete minden dolgozónak kötelessége.

A nevelők és a tanulók

Az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az általános igazgatóhelyettes

- ⇒ az iskola épületekben elhelyezett hirdetőtáblákon keresztül,
- ⇒ az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon,

tájékoztatják az érintetteket.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéb haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg közölhetik az iskola vezetésével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A nevelők és a szülők

Az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az igazgatóhelyettes

- ⇒ az iskolákban elhelyezett hirdető táblákon,
- ⇒ az alkalmanként írásbeli tájékoztatókon keresztül,
- ⇒ az osztályfőnökök az osztályszülői értekezleten tájékoztatják a szülőket,
- ⇒ A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak:
  - Fogadó órák
  - Nyílt napok,
  - Írásbeli tájékoztatók.

A fogadóórák idejét az iskolai munkaterv évenként tartalmazza.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg közölhetik az iskola vezetésével, a nevelőtestületével.

12. A BÁTHORI ISTVÁN KÖZÉPISKOLA ÉS SZAKISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

12.1. Egészségnevelés

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézséget bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység, melyet az alábbi címszavakban foglalunk össze:

- a prevenció
- az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere
- az egészséget támogató társadalompolitika
- hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás
- rizikócsoporthoz közelítés
- érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások
- kortárshatások az egészségfejlesztésben
- színtér programok (egészséges iskolák, óvodák stb.)
- közösségi alapú komplex egészségfejlesztés

Egészségfejlesztő team létrehozása

Mivel iskolánk elsősorban felnőttoktatással foglalkozik esti tagozaton, személyi állományunk igazgatóból, igazgatóhelyettesből, pedagógusokból és egy iskolatitkárból áll, az oktatás csak tanórai foglalkozásokból áll, nincs szabadidő-szervező, nem tartunk testnevelés órákat, (kivétel: szakiskolai felzárkóztató oktatás) ezért nem áll módunkban egészségfejlesztő csoportot létrehozni, az egészségnevelést tanórai keretekben oldjuk meg.

12.2. Az egészségnevelés alapjai, célja

- Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

12.3. Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alaposodjanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az egészségnevelési program alakításakor érdemes áttekinteni, hogy a tervben megjelennek-e olyan az előző felsorolásból nyerhető, és az életkori sajátosságokhoz is illeszthető lényeges témák, mint például:

- az egészséges táplálkozás témái
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- a testi higiénia
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás

Az iskolai egészségnevelés összefügg a tanári magatartással, gondossággal, az intézmény szervezetszervezetével. Például:

- rendszeres szellőztetés
- a tanulók egészségi állapotára
- osztálytermek berendezése az egészségügyi szempontoknak megfelelően
- a mozgásigény kielégítése

12.4. Az egészségnevelés színterei

Minden tanulót egyformán érintő elemek:

Példamutató iskolai hatás

- Termek, folyosók, udvar tisztán tartása
- A pedagógusok példamutatása,
- Ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl.: otthoni torna, reggeli elfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés, stb.,

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, biológia óra, stb.

A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

- Egészségnevelési akciók
- Előadások, kiállítások

12.5. Módszerek

Az iskolában alkalmazott pedagógiai módszerek tárháza ma már számos lehetőséget biztosít az egészségnevelési program eredményes megvalósítására. Leghatékonyabbak az iskola saját ötleteire épülő, illetve önálló szervezésű programok, amelyeknek megvalósításában a tanárok, és a egyaránt részt vesznek. Természetesen lehet ún. kész programokat is felhasználni, alkalmazni. Több tucat hazai intézmény, szervezet, vállalkozás kínál adaptált vagy saját fejlesztésű egészségfejlesztési programjait.

- Az egészségfejlesztés szemléletének széleskörű elsajátítása az iskolában, meghívott előadó segítségével, pedagógusok, tanulók számára.
- Tekintsük át a tantárgyakat és tegyünk javaslatot, hogy az egyes tárgyakban miként jelenhet meg az egészségfejlesztés szemlélete.
- Ha van képzett kolléga, csatlakozzon az iskolai drogügyi koordinátorok megyei hálózatához vagy más szakmai csoportok hálózatához.
- Határozzák meg az ellenőrzés és értékelés módszereit. Ki, mit, mikor, milyen módszerrel ellenőrzi a célok megvalósítását.

12.6. Mindennapos iskolai testedzés-program

A közoktatási törvény módosítása során az oktatási tárca megteremtette a mindennapi egészségfejlesztő testmozgás jogszabályi feltételeit a közoktatásról szóló törvény 52.§ (9-10.), valamint az 53.§ (9) bekezdésében foglaltak, továbbá

a Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló 243/2003 (XI.17.) Korm. rendelet keretei között. Iskolánk sajátos helyzetéből adódóan azonban nem tudunk eleget tenni a jogszabályokban leírtaknak, ezért nem tudunk mindennapos testedzést biztosítani diákjainknak, valamint a közoktatási törvény 78.§ (7) C) pontja alapján nem kötelező a felnőttoktatásban.

12.7. A nappali tagozatos diákok fizikai állapotának mérése

(AZ OKM Hungarofit módszere alapján)

Célja: A testnevelés és a sport saját modelljében a különböző életkori és teljesítményszakaszokban a motorikus fejlettség szintjére keresi a választ.

Ennek során legfőbb faktorként a kondicionális képességek és a koordináció vizsgálatát jelölik meg.

Országosan egységes adatszolgáltatáshoz –évente két alkalommal- a tanulók általános fizikai teherbíró képességének minősítéséhez az aerob kapacitás és az általános testi erő mérésére összeállított motorikus próbákban elért teljesítményt kell mérni, értékelni.

A mérés fő célja az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, ennek népszerűsítése és tudatosítása a fiatalokban, minőségellenőrzés, minőségbiztosítás.

Mérési lehetőségek: az állóképesség, az erő, a gyorsaság és a koordinációs képességek vizsgálata.

A test általános izomerejét hat motorikus próba alapján értékeljük:

I.- dinamikus erő mérések:

1. helyből távolugrás
2. egykezes labdalökés helyből, tömött labdával (ügyesebbik kézzel)
3. kétkezes dobás hátra, fej fölött, tömött labdával

II. - erő- állóképesség mérések:

4. fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás
5. hason fekvésből törzsemelés és leengedés
6. hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés

A mérések módszere

1. az alsó végtag dinamikus erejének mérése

Helyből távolugrás (m)

A gyakorlat végrehajtása:

- kiinduló helyzet: a tanuló az elugróvonal mögött, oldalterpeszben áll (lábfejek párhuzamosak, kb. 20-40 cm-re)
- feladat: térdhajlítás, karlendítés, elrugaszkodás, ugrás előre
- értékelés: az utolsó nyom és az elugróvonal közti távolság mérése, 1 cm pontossággal
- végrehajtás: bemelegítés után 3 kísérlet, a legnagyobb ugrást rögzítjük, és a megadott pontértékre átszámítjuk

2. a kar-, törzs-, a lábizmok együttes dinamikus erejének mérése:

Lökés egy kézzel dobóterpeszből ügyesebb kézzel, tömött labdával (m)

A gyakorlat végrehajtása:

- kiinduló helyzet: a tanuló a dobóvonal mögött harántterpeszben áll, tekintet a dobásirány felé néz, tömött labdával a dobókar oldali váll előtt tartva.
- feladat: hátsó térd hajlítása, majd nyújtása, labdalökés előre. (a dobónak a dobóvonal mögött kell maradni)
- értékelés: a leeső labda nyomának a dobóvonalhoz legközelebbi része és a vonal közötti táv-mérése 5 cm-es pontossággal.
- végrehajtás: bemelegítés, majd 3 mért dobás közül a legnagyobb kerül rögzítésre

3. A váll-, és a törzsizmok dinamikus erejének mérése (m)

Dobás két kézzel, fej fölött hátrafelé, tömött labdával (m)

A gyakorlat végrehajtása:

- kiinduló helyzet: a tanuló a dobás irányához képest háttal áll, oldalterpeszben, labdafogás két kézzel, a mell előtt.

- feladat: térdhajlítás - nyújtás közben labdalenítés föl-le, és a fej fölött dobás hátra felé, nagy farizom megfeszítésével.

- értékelés: 3 kísérletből a legnagyobb dobás mérése, 5 cm-es pontossággal.

Vigyázat! Gerincvédelmi okokból a nagy farizom megfeszítése fontos!

4. A vállövi és a karizmok erő- és állóképességének mérése

Fekvőtámaszban karhajlítás és karnyújtás folyamatosan, kifáradásig (db) maximális idő: fiú 3 perc, lány 1.5 perc

- kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz, tenyerek vállszélességben
- feladat: karhajlítás vízszintes felkarig, majd nyújtás
- értékelés: szabályos ismétlések száma
- vigyázat! Ágyéki gerincszakasz egyenes tartású legyen!

5. A hátizmok erő- állóképességének mérése

Hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan, kifáradásig, maximum 4 percig

- kiinduló helyzet: hason fekvés, tenyerek a tarkón
- feladat: 1. ütem: törzs és karemelés
2. ütem: karleengedés és könyökérintés
3. ütem: kar visszaemelése oldalra
4. ütem: törzs és kar visszaengedése hason fekvésbe
- értékelés: időn belül szabályos ismétlések száma, rögzítése

6. A hasizmok erő- állóképességének mérése

Hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés maximum 4 perc alatt

- kiinduló helyzet: hanyattfekvés, térdek 90°-os szögben hajlítva, lábfejek a talajon, vagy zsámolyon
- feladat: felüléssel könyökkel térdérintés és visszafekvés
- értékelés: szabályos ismétlések száma, pontszámra átszámítás.

Aerob állóképesség mérése az előző hat próba előtt elvégezve.

Mérés: Cooper-teszt futással, 12 perc alatt, minél hosszabb táv megtétele. Közben pulzusszámot kell mérni, először a futás előtt, majd az 5. és a 10. percben.

Valamennyi próba táblázatban megadott pontszám alapján kerül összesítésre, ennek alapján kap minősítést a tanuló teljesítményéről évente két alkalommal.

13. A KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

13.1. Törvényi háttér

Az **Alkotmány** környezetvédelemmel kapcsolatos paragrafusai:

- 8. § A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.
- 16. § A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezi az ifjúság érdekeit.
- 18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.
- 70. § A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

Környezet- és természetvédelmi jogszabályok

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg.

Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás és a nyilvánosság. A törvény 54. § 1. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a NAT-ot, a *Nemzeti Környezetvédelmi Programot* (illetve annak részeként a Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogramot) említi.

A **Természetvédelmi törvény** (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Az **állatok védelméről és kíméletéről** szóló 1998. évi XXVIII. **Törvény** célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (a Kormány 2031/1998. határozata) helyzetértékelése szerint: „A környezetvédelemben felmerülő problémák jelentős része vezethető vissza arra a tényre, hogy Magyarországon még nem megfelelő szintű a környezeti tudatosság foka. A lakosság ismeretei a környezetről, a környezetvédelemtől, annak megóvásáról hiányosak, és többnyire nem megfelelő színvonalúak.”. A társadalmi részvétel és tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a közoktatási, felsőoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek.

A 2000. évi **Hulladékgazdálkodásról szóló XLIII. Törvény** 54. §-a kimondja, hogy a Kt. 54-55. §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével – az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével – elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

Közoktatási jogszabályok

A **közoktatásról szóló** 1993. évi LXXIX. Többször módosított **törvény** szerint a pedagógiai programok felülvizsgálatánál az eddiginél nagyobb hangsúlyt kell fordítani a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésével kapcsolatos feladatokra, s a nevelés elsőrendű jelentőségű. A pedagógiai programok átalakításánál a személyiség és közösség fejlesztés megtervezésében kiemelt hangsúlyt kell fektetni a NAT kiemelt közös követelményeire, köztük a környezeti nevelésre.

A 41. § 6. pontja szerint az iskola „felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek, a tanuló érdekében intézkedést kezdeményez”.

A **Nemzeti Alaptanterv** kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. sz. kormányrendelet kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést. Elengedhetetlenül szükséges a NAT részeként a környezetvédelmi, természetvédelmi oktatás továbbfejlesztése. A felsőfokú oktatásban a program időszakának végére (2003) el kell érni, hogy minden hallgató részesüljön környezetvédelmi, természetvédelmi oktatásban.

13.2. Helyzetkép

Tárgyi feltételek a környezeti nevelés szempontjából

Mivel iskolánk tanulói Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Békés megye több helységében folytatják tanulmányaikat, mindenhol bérelt iskolai helyiségekben, ezért alkalmazkodunk a befogadó iskola körülményeihez

Megvalósult környezeti nevelési tevékenységeink

Környezeti nevelési tevékenységgel elsősorban a szaktárgyi órákon foglalkoztunk, főleg a kémia és biológia órákon, eddig nem tudatosan.

13.3. Erőforrások

Személyi erőforrások:

Iskolavezetés, tanárok, diákok egyéb partnerek

Feladataik:

Iskolavezetés: a program támogatása, értékelés, anyagi erőforrások megteremtése

Pedagógusok: programok szervezése, lebonyolítása, a tantárgyi részek tanítása

Tanulók: részvétel az éves programokon, a tananyag elsajátítása

Anyagi erőforrások

Iskolai költségvetés

Pályázatok

13.4. Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Iskolánk feladatának tekinti azt, hogy diákjaink ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Ennek eléréséhez a következő célok megvalósítását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva.

13.4.1. Általános célok, értékek

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése

13.4.2. Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése

13.4.3. Konkrét célok és feladatok

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken

13.5. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek

Hagyományos tanórai foglalkozások

Minden tantárgy tanításához a szaktanárok kidolgozzák a helyi tanterv illetve a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket. A részletes kidolgozások nem feltétlenül képezik a fenntartóhoz benyújtott dokumentáció részét, de a tagintézményvezetőnél a tervezet letétbe kerül, hogy megvalósítása nyomon követhető legyen.

13.6. A TANTÁRGYAK LEHETŐSÉGEI

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat!
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem

A tanulók

- értsek és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsek meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyebbé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön

A tanulóknak

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- Legyenek képesek reális becslésekre
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknak

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit

- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodás-módjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalomföldrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit

A tanulóknak

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
- ismerjék meg az élőlények alapvető szerkezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség

Művészeti ismeretek

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni
- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Filozófia

A tanulók

- értsék meg, hogy a filozófia történetén keresztül megmutatható az ember és természet egységének megbomlása
- lássák, hogy milyen módon alakult ki az ember természet feletti uralomra- jutása
- érzékeljék, hogy hogyan alakult ki a mai társadalmak manipulált fogyasztása
- legyenek képesek követni az értékek alakulását a különböző történelmi korokban

- véleményezze az értékrend-változás negatív következményeit
- értsék meg, hogy csak akkor őrizhetők meg környezetünk életfeltételei, ha észszerűen használjuk azokat és tisztelettel közelítünk hozzájuk

Társadalomismeret

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk

A tanulóknak

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért

Informatika (számítástechnika és könyvtárhasználat)

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai tesztek
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit

Tanórán kívüli foglalkozások

Iskolánkban a szakiskolai felzárkóztató képzés kivételével csak felnőttek járnak, ezért részükre nem szervezünk tanórán kívüli foglalkozásokat. A szakiskolai felzárkóztató képzésben részt vevők általában szociálisan hátrányos helyzetűek, ezért nehéz részükre iskolarendszeren kívül széles kínálatot biztosítani, ezért csak a Föld Napjának megünneplése (április 22.) kerül be programunkba.

13.7. Módszerek

Célunk a környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő jelentőségű élmény- és tevékenység alapú, érzékenyítő, interaktív módszerek minél sokoldalúbb alkalmazása.

MODELLEZÉS

- Hatásvizsgálatok
- Rendszermodellezés
- Előrejelző
- Működő modellek készítése, elemzése

RIPORT MÓDSZER

- Kérdőíves felmérés
- Direkt riportok

PROJEKT MÓDSZER

- Analízis – akció projektek

TEREPGYAKORLATI MÓDSZEREK

- Egyszerű megfigyelések
- Célzott megfigyelések, mérések

KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS

- Csoportszervezés a környezeti nevelés érdekében

TANESZKÖZÖK

Multimédiás segédanyagok, videofilmek, Internet-hozzáférés – ezek használatához szükséges hardverek (laptop, projektor, tv, videó).

13.8. Az iskolai környezet

Feladatunk a mindennapi iskolai élet „fizikai” és szellemi környezetének átalakítása a környezeti nevelési program szellemében. Fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola környezetbarátabbá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá.

Ehhez járulhatnak hozzá az alábbiak

- anyag- és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és tanórai mozzanatok
- pedagógusok példamutatása
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése

13.9. Kommunikáció

Az iskolán belüli kommunikáció szerves része a szemléletformálásnak, ezért rendszeresen kihasználjuk a lehetőségeit, hogy megértessük a részt vevőkkel, hogy az iskolai élet környezetbaráttá alakítása közügy, minden ott élő közös ügye. Az iskolavezetés vállalja, hogy a szakanyagokat eljuttatja a felhasználóhoz.

13.10. Minőségbiztosítás / minőségellenőrzés

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során – mint azt a korábbi fejezetekből láthattuk – szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyeduralma, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével:

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciális lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezeti nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség

A nevelői követelmények teljesítéséről az intézmény belső ellenőrzési szabályzata részletes előírásokat tartalmaz.

Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése
- spontán és irányított személyes beszélgetések
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata

13.11. Továbbképzések

Belső: nevelési értekezletek, tanfolyamok

Külső: konferenciákon, rendezvényeken való részvétel

14. FOGYASZTÓVÉDELMI OKTATÁSSAL KAPCSOLATOS FELADATOK

14.1. Jogi háttér

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos iskolai feladatokat a Köznevelési törvény és a Nemzeti Alaptanterv írja elő, igazodva az Egyesült Nemzetek Szervezet Fogyasztóvédelmi Irányelveiben leszögezett állampolgári alapjogaihoz.

Fogyasztóként a következő alapvető jogokkal kell rendelkeznie mindenkinek:

- az alapvető szükségleteik kielégítéséhez való jog;
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga;
- a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga;
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga;
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog;
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való jog;
- a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszólás joga;
- a tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításához való jog.

14.2. A fogyasztóvédelmi oktatás célja

“A fogyasztóvédelem célja a **fogyasztói kultúra fejlesztése**, és a **tudatos kritikus fogyasztói magatartás** kialakítása és fejlesztése a tanulóknak.”(Nat)

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a **fenntartható fogyasztás** fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

14.3 A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaiilag megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

Szükséges a társadalmi és **állampolgárikompetenciák** kialakításának elősegítése, a jogukat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzése. A szociális és **társadalmi kompetenciák** fejlesztése, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, az ún. **cselekvési kompetenciák** fejlesztése.(Nat)

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátítani, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamaszokban már megjelenik a jogérzés, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélelénkebbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatba.

A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában. Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítását segítheti a korrekt sokoldalú tájékoztatás és információ áramlás.

Az iskolai programokban a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Az értékek formálásában lényeges például:

- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása,
- a természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képessége,
- a döntési helyzet felismerése és
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a **piac**, a **marketing** és a **reklám** szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a **minőség** és a **biztonság** szerepét a fogyasztás során, valamint a **gazdaságosságot** és a **takarékosságot**.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy az általános és a középiskola befejezésekor a diákok értsek, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitcélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

14.4. A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban

- Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak. Például:

Matematika – banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások

Fizika – mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák);

Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;

Magyar: reklámnyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái

Biológia – génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás

Kémia – élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk

Informatika – elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia

Történelem – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb.

Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények)

- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások

14.5 Módszertani elemek

A fogyasztóvédelmi nevelés során a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és a problémamegoldás készségek fejlesztésére kell a hangsúlyt fektetni. A készségfejlesztésnek tartalmazni kell az információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján aló döntés és végrehajtás módszereit.

A cél elérésében legnagyobb jelentőségű, hogy a teljes nevelő-oktató munka során az ezen értékekkel azonosuló pedagógusok saját iskolai viselkedésükkel példát mutassanak és megragadjanak minden alkalmat és lehetőséget a témához való visszakanyarodásra.

A fogyasztói szokásalakítás egyik fontos célja a szülők és a helyi közösségek együttműködésének megnyerése és bevonása az iskolai nevelési programokba. Így a családok és a közösségek fenntartható fogyasztásra való törekvése is kialakulhat, hiszen a megfelelő fogyasztói magatartás elsajátító és azt indokolni is tudó tanuló formálhatja a család és így a társadalom egy részének szemléletét is.

15. A BÁTHORI ISTVÁN KÖZÉPISKOLA ÉS SZAKISKOLA ESÉLYEGYENLŐSÉGI TERVE

Jelen intézkedési terv figyelembe veszi, hogy intézményünk országos beiskolázású. Intézkedési tervünk az általunk megismert Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési tervben foglaltakkal ellentétes intézkedést nem tartalmaz.

15.1. Helyzetelemzés

Közoktatási intézményünk országos beiskolázású, de értelemszerűen az adott székhely illetve telephely vonzáskörzetéből kerül ki tanulóink nagy része. A gimnáziumokban hagyományos gimnáziumi oktatás, a középiskoláinkban és szakiskoláinkban a hagyományos gimnáziumi oktatás mellett alap és középszintű iskolarendszerű szakképzés történik felnőttoktatás keretében, mind 25 év alatti fiatal felnőtt, mind felnőtt személyek részére. A szakközépiskoláink érettségire épülő, iskolarendszerű szakképzés terén jeleskednek. Mindemellett iskolarendszeren kívüli felnőttképzéssel is foglalkozunk.

Diákjaink elsősorban olyan nem tanköteles korú fiatal felnőttek és felnőttek közül kerülnek ki, akiknek személyes körülményeik vagy szociális helyzetük okán tanköteles korukban középfokú végzettséget, illetve szakmát nem sikerült megszerezniük. Ezen diákok számára iskolahálózatunk lehetőséget teremt arra, hogy esti munkarend szerinti oktatás keretében, második esélyt kapva folytassanak középiskolai tanulmányokat, valamint, hogy szakmát szerezzenek.

Az 1993. évi LXXIX. tv. 121. §. (1) bekezdés 14. pontja alapján „hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek;”.

Sajnálatos módon tehát a fiatal felnőttek illetve felnőttek esetében bár a hátrányos illetve a halmozottan hátrányos helyzet feltehetőleg más formátumban megjelenítődik, a törvény alapján azonban nem létezik. Ennek alapján az intézkedési terv 2. pontjában megfogalmazott cél nem mutathat túl a 2003. évi CXXV. tv. 27. §-ában megfogalmazott, a felnőttoktatásra vonatkoztatható követelményeken.

15.2. A Intézkedési terv célja

Intézményünkben alapvető cél az egyenlő bánásmód követelményének maradéktalan érvényesítése az oktatási tevékenységben. Iskolahálózatunkban a beiratkozáskor, az osztályszerkezet kialakításakor, az értékeléskor egyaránt cél az esélyegyenlőség.

15.3. Kötelezettségek és felelősség

Jelen intézkedési terv alapján a közoktatási intézmény vezetőjének feladata mind a pedagógusok, mind a tanulók ismeretanyagát az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: törvény) rendelkezéseinek ismertetésével gyarapítani.

A felvételi kérelmek elbírálásánál nem lehet a különféle évfolyamokon, az oktatás követelményeinek megállapításánál, illetve a követelménytámasztásnál, a teljesítmények értékelésénél, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosításánál és igénybevitelénél, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférésnél, a bizonyítványok kiadásánál, a tanulói jogviszony megszüntetésénél a törvény 8. §-ában megjelölt hátrányos megkülönböztetést alkalmazni.

„Hátrányos megkülönböztetés

8. § Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt

- a) neme,
- b) faji hovatartozása,
- c) bőrszíne,
- d) nemzetisége,
- e) nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása,
- f) anyanyelve,

g) fogyatékosága,
h) egészségi állapota,
i) vallási vagy világnézeti meggyőződése,
j) politikai vagy más véleménye,
k) családi állapota,
l) anyasága (terhessége) vagy apasága,
m) szexuális irányultsága,
n) nemi identitása,
o) életkora,
p) társadalmi származása,
q) vagyoni helyzete,
r) foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
s) érdekképviselőhez való tartozása,
t) egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (a továbbiakban együtt: tulajdonsága)
miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.”

Természetesen nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha a helyi önkormányzattal kötött megállapodás alapján hátrányos helyzetben lévő tanulók ingyenes tankönyv/tanszertámogatásban részesülnek pozitív diszkriminációként. Fontos azonban, hogy a juttatásban részesülő tanulók köre életfeltételre, szociális helyzetre vonatkozóan pontosan körülírásra kerüljön.

Az esélyegyenlőség megvalósítását az intézmény igazgatója köteles folyamatosan figyelemmel kísérni.

A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. A tantestület minden tagjának felelőssége továbbá, hogy ismerje az intézkedési tervben foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt a felettesének, illetve az illetékes munkatársának.

Minden, az intézménnyel szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje a közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervet és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

15.4. Akcióterv és megvalósítás

- A helyzetelemzés alapján azonnali beavatkozást igénylő problémákat intézményeinken belül feltárni nem tudtunk.

- Érzékelhető javulást kell elérni középtávon:

Mindenek előtt szükséges rögzíteni, hogy az oktatás eredményességének javulása, az esélyegyenlőség biztosításának további javulását is maga után vonja. Ugyanakkor az oktatás keretében olyan új, a volt hátrányos helyzetű, illetve a volt halmozottan hátrányos helyzetű felnőtt tanulók felzárkóztatását elősegítő, felemelt óraszámok beiktatása a pedagógiai programba csak akkor lehetséges, ha a normatív állami hozzájárulás és támogatás összege - a jelenlegi tendenciával ellentétes módon - reálértéken nem csökken, hanem emelkedik.

Hosszútávon mindenképpen cél, hogy jogszabályi előírásokon túlmenően, a közoktatási megállapodásokban biztosítandó többletforrás terhére, a volt hátrányos helyzetű, illetve a volt halmozottan hátrányos helyzetű felnőtt tanulók részére, nem nyelvoztatást szolgáló nulladik, ún. felzárkóztató évfolyamot indítsunk 9. évfolyamos tanulmányaik megkezdése előtt.

15.5. Monitoring és nyilvánosság

A fenntartói ellenőrzés keretében rendszeresen legalább évente egy alkalommal vizsgálják az intézményben, annak székhelyén vagy telephelyén, a jelen intézkedési terv alapján az esélyegyenlőség megvalósulását. A vizsgálat eredményét a fenntartó saját honlapján teszi közzé.

15.6. Konzultáció és visszacsatolás

A jelen intézkedési terv kidolgozása során a Köznevelési Tanácsadó Bizottság véleményére tekintettel voltunk. Továbbá az esélyegyenlőség megvalósulása kérdéskörében évente – a tanulók legalább 1 %-át érintő reprezentatív mintavétel alapján –, önkéntesen kitöltendő, anonimitást biztosító kérdőíven igyekszünk tanulóink észrevételeit, véleményét megismerni.

15.7. Szankcionálás

Az esélyegyenlőség megsértése esetén jogi segítséget biztosítunk ahhoz, hogy a sérelmet szenvedett személy illetve személyek hozzájussanak a törvény szerinti szankciók érvényesítéséhez.

16. A MŰKÖDÉS SZABÁLYOZÁSÁNAK JOGI HÁTTERE

- a köznevelésről szóló többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény,
- a szakképzésről szóló többször módosított 1993. évi LXXVI. törvény,
- 11/1994 (VI.8) MKM r. a nevelési és oktatási intézmények rendjéről,
- 243/2003. (XII.17.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 24/2003. (VIII.19.) OM rendelet a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 45/1999. (XII.13.) OM r. a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről.
- 27/2001. (VII.27.) OM rendelet az Országos Képzési Jegyzékről szóló
- 7/1993. (XII.30.) MŰM rendelet módosításáról
- 4/2002. OM r. az iskolarendszerű szakképzésben résztvevő tanulók juttatásairól
- 26/2001.(VII.27.) OM r. a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről
- 20/2004 (VII.27) OM r. a 26/2001 OM r. módosításáról (szakmai vizsgáztatás általános szabályai)
- 23/2004. (VIII. 27) OM r. a tankönyvvé nyilvánítás rendjéről
- 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet a betegségek megelőzéséről, az egészségmegőrzésről és az iskolai egészségügyi ellátásról rendelkező jogszabályok
- 2004. évi LX. Törvény oktatási jogszabály változásokról (Szkvt és Szkhj Tv.vált-ok) hallgató szerződés, a 40. életévüket betöltött hallgatók mentesítése a nyelvvizsga letöltése alól.
- 2/2006. (VIII.8.) SZMM rendelet a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról.
- 1/2006. (VII.5.) SZMM rendelet a szakmai és vizsgakövetelmények formai előírásairól.
- 1/2006 (II.17.) OM rendelet az OKJ-ről és a OKJ-be történő felvétel és törlés eljárási rendjéről.
- 20/2007. (V:21.) SZMM rendelet a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről
- 21/2007. (V.21.) SZMM rendelet a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról
- 3/2007. (I. 24.) OKM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról
- 7/2006. (III. 7.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról
- 9/2007. (II. 27.) OKM rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet, továbbá a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet módosításáról